

DRAUGAS

PERIODICALS
October 5,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
KETVIRTADIENIS – THURSDAY, SPALIO – OCTOBER 5, 2000

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 10/04/00
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr.194
Kaina 50 c.

Vilniuje svarstomas holokausto aukų kultūros vertybių grąžinimas

Vilnius, spalio 4 d. (BNS) — Į Vilniaus forumą susirinkę įvairių valstybių specialistai mano, kad būtina skatinti tarptautinį archyvų bendradarbiavimą bei aktyviai palaiko idėją sukurti holokausto laikotarpio tarptautinę archyvinį duomenų bazę.

Antradienį Vilniaus forumo dalyviai posėdyje dviejose uždaroje žinovų darbo grupėse. Jie aptarė archyvinį duomenų, susijusių su holokausto aukų išgrobstytais kultūros vertybėmis, prieinamumo ir kultūros vertybių kolekcijų patėkimo į muziejinius fondus atvirumo problemas. Posėdyuose buvo svarstomos galimybės, kaip pasiekti, kad privatus ir viešieji archyvai taptų atviri, juose sukaupta ir toliau renkama informacija būtų prieinama besidominantiems ir tyrinėjantiems holokausto laikotarpi.

Žinovai pareiškė norą, kad būtų skatinamas tarptautinis archyvų bendradarbiavimas, aktyviai palaikė idėją sukurti holokausto laikotarpio tarptautinę archyvinį duomenų bazę. Jie pritarė minčiai, kad sparčiau vyktytų muziejuose esančių kultūros vertybių atpažinimo ir grąžinimo tikriesiems savininkams, jų palikuonims arba religinėms bendruomenėms procedūra.

Trečiadienį ryte forumo dalyviai aplankė Panerių paminklą, kur pagerbė holokausto aukus. Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Alperavičius susirinkusiems priminė, kad „Paneriuose įvykusi tragedija yra ne tik žydų tautos, bet ir visos Lietuvos, viso pasaulio tragedija. Vien Lietuvoje yra du šimtai masinių žudynių vietų“.

Ambasadorius Naphtalie Lavie, šiame forumo atstovaujantis Pasaulio žydų restitucijos organizacijai, prisiminė ir išvardijo beveik visas Europoje buvusius žydų žudynių ir kančių vietas, koncentracijos stovyklas.

Po pietų įvyko oficialus forumo atidarymas, kuriame dalyvavo prezidentas Valdas Adamkus, premjeras Andrius Kubilius, Organizacinio komiteto pirmininkas, Seimo narys

Emanuelis Zingeris, JAV Iždo sekretoriaus pavaduotojas Stuart Eisenstat, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos prezidentas lordas Russell-Johnston.

Lietuvoje nėra vietos antisemitizmui

„Turime kartą visam laikui suprasti, jog žydų žudymas — tai ir mūsų žudymas, žydų įžeidimas — tai ir mūsų įžeidimas, žydų kultūros likvidavimas — pasikėsinimas į mūsų šeimą... Neturime teisės sakyti, kad žydų reikalai mūsų neliečia. Mus liečia bet kuris antisemitinis išpuolis“, lietuvių literato Tomo Venclovos žodžius citavo premjeras Andrius Kubilius, trečiadienį skaitęs pranešimą Vilniaus forume.

Anot premjero, „Lietuvos visuomenė vis labiau įsisąmonina, kad Lietuvos žydų tragedija yra visų pirma visos Lietuvos tragedija“. „Šis supratimas, esu tuo tikras, taps modernios Lietuvos gyvenimo aksioma“, sakė A. Kubilius. Jis ragino ne tik ieškoti atsakymo, kodėl kai kurie lietuviai dalyvavo nacių pradėtame holokauste, bet ir stengtis kompensuoti padarytą žalą žydų tautai.

A. Kubiliaus nuomone, istorinis teisingumas kelia ir prarastos nuosavybės grąžinimo arba kompensavimo klausimus. Jis paminėjo, kad nuo 1992 m. Lietuvoje buvo grąžintos kelios dešimtys anksčiau žydų religinėms bendruomenėms priklausiusių pastatų įvairiose Lietuvos vietose.

„Turto restitucija nėra grynai specifinis Lietuvos klausimas, šis sunkus ir komplikotas procesas vyksta visoje Europoje. Pačiai Lietuvai dar nėra kompensuota už okupacijų padarytą žalą, tačiau Lietuvos vyriausybė, nuosekliai vadovaudamasi istorinio teisingumo siekiu, pasiruošusi testuoti dialogą su pasaulinėmis žydų organizacijomis ieškant abiem pusėms priimtinių naujų sprendimų dėl Lietuvos žydams priklausiusio turto grąžinimo ar kompensavimo galimybių“, kalbėjo ministras pirmininkas.

„Turto restitucija nėra grynai specifinis Lietuvos klausimas, šis sunkus ir komplikotas procesas vyksta visoje Europoje. Pačiai Lietuvai dar nėra kompensuota už okupacijų padarytą žalą, tačiau Lietuvos vyriausybė, nuosekliai vadovaudamasi istorinio teisingumo siekiu, pasiruošusi testuoti dialogą su pasaulinėmis žydų organizacijomis ieškant abiem pusėms priimtinių naujų sprendimų dėl Lietuvos žydams priklausiusio turto grąžinimo ar kompensavimo galimybių“, kalbėjo ministras pirmininkas.

JAV pareigūnai tiki: Lietuva ir po rinkimų tirs genocido bylas

Vilnius, spalio 4 d. (BNS) — JAV Iždo departamentą sekretoriaus pavaduotojas Stuart Eisenstat tikisi, kad ir po Seimo rinkimų Lietuva tęs žydų genocidu įtariamų asmenų bylų tyrimą, žurnalistams

* **Vyriausybės posėdyje patvirtintas Lietuvos ir Izraelio vyriausybės susitarimas dėl vizų rezimo panaikinimo piliečio paso savininkams.** Kaip rašoma aiškinamajame rašte, šiame susitarime sąvoka „piliečio pasas“ — tai Izraelio ir Lietuvos valstybių įprastinis kelionės pasas. Kiekvienos iš susitariančių šalių piliečiams, turintiems galiojančius pasus, suteikiamas teisė kirsti valstybės sienas, leidžiama vyksti į kitos susitariančios valstybės teritoriją, vyksti per ją tranzitu ir joje būti be vizų iki 90 dienų nuo sienos kirtimo dienos. (BNS)

Prie Lietuvos pašto įstaigų perlaidų skyrį nusidriekė ilgos Lietuvos gyventojų, negalėsiančių balsuoti sekmadienį Seimo rinkimuose, eilės. Rinkėjai parodė didelį aktyvumą ir susidomėjimą naujuoju parlamentu.

Kęstutis Vanaga (Elta) nuotr.

Paštu balsuojama aktyviau negu praėjusiuose rinkimuose

Vilnius, spalio 4 d. (BNS) — Trečiadienį paaiškėjo pirmieji balsavimo paštu aktyvumo rodikliai.

Antradienį, pirmąją balsavimo paštu dieną, paštu ir namuose, Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) duomenimis, balsavo 13,108 rinkėjai. Tai daugiau negu per pirmąją praėjusių Seimo rinkimų balsavimo paštu dieną.

1996 m. Seimo rinkimuose pirmąją dieną paštu ir namuose balsavo 9,816 rinkėjai. Ši antradienį balsavimo paštu teise pasinaudojo 5,975 rinkėjai. 2,225 rinkėjai balsavo specialiuose balsavimui skirtuose pašto skyriuose, įsteigtuose socialinės rūpybos ir globos įstaigose, krašto apsaugos ir vidaus tarnybos daliniuose bei

įkalinimo vietose. Dar 4,908 rinkėjai balsavo namuose.

Balsavimas paštu suteikia galimybę dalyvauti rinkimuose piliečiams, kurie dėl

V. Landsbergis partijos gretose mato sau pamainą

Vilnius, spalio 4 d. (BNS) — Konservatorių vadovas Vytautas Landsbergis sako, kad partijoje subrendo jaunų, aktyvių politikų branduolys, kuriu jis ramiai patikėtų partijai, kuris anksčiau buvo slopinamas.

Pasak jo, partijos vadovo posto perdavimas „bus natūralus dalykas“. Anot „Laisvosios Europos“, jaunų politikų branduolys, kuriu V. Landsbergis pasirodęs perduoti vadovavimą partijai, yra partijos vicepirmininkai Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė, frakcijos Seime seniūnas Arvydas Vičiūnas.

Tėvynės Sąjungos pirmininku dar vienai — jau trečiai — dvejų metų kadencijai V. Landsbergis buvo perrinktas partijos suvažiavime rugsėjo mėnesį. Paklaustas, ar galvoja partijos vairą perduoti dar šiai kadencijai nepasibaigus, V. Landsbergis atsakė, kad „gali būti įvairiai, galima ir dirbti iki kadencijos pabaigos, manau, man sveikatos pakaks“.

„Ką gali žinoti, jei išeitų kitaip, sakau, aš nematau problemų“, pridūrė jis. Kalbėdamas apie sekmadienį vyksiančius Seimo rinkimus, V. Landsbergis sakė, kad „laikyčiau Lietuvos nesėkmę, o ne dešiniųjų jėgų nesėkmę, tokią padėtį, kurioje daug vietų Seime gaves A. Brazauskas, kad būtų galima ir kiti liberalai arba centristai, jei jie apskritai patektų į Seimą. Tada gali būti tokia labai didelė dauguma jėgų, kurių laikysena ir reiškiamos tezės yra mažų mažiausiai dviprasmiškos“, kalbėjo Seimo pirmininkas.

Jis neatsakė į klausimą, ar pasirėngęs dar kartą būti opozicijos vadovu. Kartu jis pridūrė, kad ir būsimosios opozicijos vadu galėtų būti jaunesnis politikas.

1992-1996 metų Seime, kur absoliučią daugumą turėjo LDDP, V. Landsbergis buvo laikomas visos opozicijos

Partijos skuba susirasti „prestižinius“ būstus

Kaunas, spalio 4 d. (Elta) — Kaune įsigali naujos „tradicijos“: atėjusios į valdžią partijos, vos spėjusios kojas apšilti, skuba apsirūpinti patalpomis, rašo „Kauno diena“.

Kriminalo lyg ir nebūtų, nes suteikti partijų skyriams patalpas panaudai leidžia įstatymai. Tačiau žinant, „kokius kryžiaus“ kelius turi praeiti įvairios visuomeninės organizacijos, neįgalieji, pensininkai, norėdami gauti bent kokias patalpas, partijų rūpestis „partinėmis“ patalpomis rinkėjams kelia pasipiktinimą, tikina dienraštis. Juo labiau, kad kai partijų skyriai įsikuria ne tame miesto mikrorajone, kur jų nariai gyvena, bet būtinai centre.

Patalpų dalijimo partijoms miesto centre tradiciją „pionieriai“ — konservatoriai, 10 metų valdę Kauną. Jų stropiais „mokiniais“, pasirodo, tapo ir buvusi opozicija — Lietuvos laisvės sąjunga (LLS), ir į politiką atėjusi nauja partija — Naujoji sąjunga (socialistai).

Vytauto Štarausko vadovaujama LLS jau keletą metų turi nedideles patalpas K. Donelaičio gatvėje. Iš opozicijos tapusi pozicija, LLS nusprendė, kad antradienį per televiziją kalbės prezidentas Valdas Adamkus ir, matyt, bugštadamas, kad konservatoriai vėl gali susilaukti kritikos, nusprendė jį aplenkti.

Pokalbyje S. Eisenstat taip pat pasveikino Lietuvą sėkmingai baigus derybas dėl narystės Pasaulio prekybos organizacijoje.

Rusija nusprendė nuskandinti kosminę stotį „Mir“

Maskva, spalio 3 d. (Interfax-BNS) — Rusijos raketų ir kosminės technikos vyriausiųjų konstruktorių taryba antradienį posėdyje, skirtame stoties „Mir“ likimui, priėmė sprendimą, kad būtina nuskandinti stotį „Mir“ 2001 metų vasarį.

Pasak tarybos atstovo, dėl to nusiūstas kreipimasis į Rusijos aviacijos ir kosmoso agentūrą ir vyriausybę, kuriame prašoma, kad jos pritartų šiam sprendimui.

Kaip sužinojo Interfax, kreipimesi nurodoma, jog būtina skirti 600 mln. rublių pasirengti valdomam kosminės stoties nuskandinimui Ramiojo vandenyno pietinėje dalyje, taip pat valstybės skolai kosminės pramonės įmonėms grąžinti.

Konstruktorių taryba taip pat priėmė sprendimą surasti galimybių pastatyti modernizuotą krovinį laivą „Progress-M“, kuris būtinas stotčiai „Mir“ nuskandinti.

„Mir“ stotis bus nuskandinta nedalyvaujant kosmonautams, automatinio režimu. Tačiau jeigu iškiltų nenuma-

tytų situacijų, nuspręsta parengti kosminį laivą „Sojuz“, kuriuo Rusijos kosmonautai galėtų dar kartą nuskristi į stotį „Mir“.

„Mir“ buvo paleista į orbitą 1986 m. vasario 20 dieną. Joje buvo įgyvendintos 24 tarptautinės mokslo programos ir iš viso atlikta daugiau kaip 17,000 mokslo ir technikos eksperimentų, kuriuose dalyvavo 15 valstybių mokslininkai. Dabar stotyje yra 11,5 tonos sveriančių mokslo įrenginių iš 27 valstybių.

Stotyje dirbo daugiau kaip 150 kosmonautų ir astronautų iš įvairių valstybių — JAV, Prancūzijos, Vokietijos, Austrijos, Japonijos, Didžiosios Britanijos, Bulgarijos, Sirijos ir Afganistano.

Stotis „Mir“ nuo šių metų birželio skrieja be kosmonautų.

Pasak Rusijos aviacijos ir kosmoso agentūros vadovo J. Koptev, nuo 1996 m. 50 proc. lėšų stotčiai „Mir“ naudoti skyrė JAV. Specialistų vertinimu, stotis galėtų būti naudojama dar ne vienerius metus, jeigu tam būtų lėšų.

Vilniuje saugomos toros bus perduotos žydams

Vilnius, spalio 3 d. (BNS) — Seimas po nedidelių diskusijų priėmė jau kelerius metus lauktą sprendimą dėl žydų rankraštinį šventraščių perdavimo žydų bendruomenėms.

Antradienį Seimo visuotiniame posėdyje priimtas Religinis rankraštinis tekstų, perrašintų išimtinai apeiginei paskirčiai (torų), perdavimo žydų religinėms bendruomenėms ar bendrijoms įstatymas bei Kilojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo papildymas.

Įstatymais nustatoma valstybės saugyklose esančių torų tvarka. Remiantis įstatymu, žydų religinėms bendruomenėms ar bendrijoms keli skirtingoms frakcijoms parlamentaram. Opozicinės LDDP parlamentarė Sigitą Burbienę sakė, kad įstatymas nulemtas „istorijos dalies ištrynimą“. Pasak S. Burbienės, ilgus metus saugyklose laikytas toras žydai laikys išniekintais, todėl jas palaidos. Tuo tarpu toros, S. Burbienės teigimu, yra Lietuvos žydų bendruomenių, vadinasi, ir Lietuvos kultūros palikimas.

Sprendimui perduoti toras, kurios yra ne tik žydų, bet ir visos Lietuvos kultūros vertybės, prieštaravo net keli skirtingoms frakcijoms parlamentarai. Opozicinės LDDP parlamentarė Sigitą Burbienę sakė, kad įstatymas nulemtas „istorijos dalies ištrynimą“. Pasak S. Burbienės, ilgus metus saugyklose laikytas toras žydai laikys išniekintais, todėl jas palaidos. Tuo tarpu toros, S. Burbienės teigimu, yra Lietuvos žydų bendruomenių, vadinasi, ir Lietuvos kultūros palikimas.

Opozicinės Socialdemokratų frakcijos seniūnas Aloyzas Sakalas taip pat teigė, kad toros — tai valstybės kultūrinė nuosavybė. Pasak A. Sakalo, jis nuogastauja, kad perdavus toras žydų bendruomenėms, gali atsirasti reikalavimų ir iš kitų religinių grupių.

Remiantis įstatymu, toros, kurios turi ypatingą reikšmę Lietuvos kultūros paveldui, užsienio žydų religinėms bendruomenėms ar bendrijoms vadu. Tokios opozicijos vado neturi šios kadencijos Seimas, kuriam vadovauja V. Landsbergis.

neperduodamos. Perduotinų torų sąrašą tvirtina vyriausybės Kultūros ministerijos teikimu, atsižvelgdama į Lietuvos žydų bendruomenės siūlymus.

Šiuo metu M. Mažvydo bibliotekos saugykloje yra maždaug 300 torų. Dalis jų — gerai išlikusios, tačiau yra ir smarkiai sunykusios. Dalis torų restauruojamos. Torų ritiniai laikomi specialiose spintose sinagogose, jie turi būti idealiai tvarkingi, o dėl įvairių priežasčių tape netinkami naudoti, laidojami žemėje.

* **Rusijos susivienijimas „LUKOIL“** ne visai tikrovė, kaip vadina „Mažeikių naftos“ ir „Williams“ norus gauti 16 mln. tonų naftos kasmet iš Rusijos ir Kazachstanu, nors už tai jam žadamos didelės premijos, bei neketina nukreipti į Būtingę per Ventspilį eksportuojamos naftos.

* **„Šviesos“ leidykla antradienį atsiėmė** Kauno teritorinės muitinės Veiverių poste praėjusią savaitę sulaikytą Briuselyje spausdintą knygą „Kamasutra“ siuntą. Šis visame pasaulyje garsus kūriny Lietuvoje išleistas pirmą kartą, tačiau jo pasirodymas vos nevirto skandalu. Leidykla užsienyje 1,500 egzempliorių tiražu išleistas knygas galėjo pasiimti tik po to, kai muitininkams pateikė Lietuvos žurnalisto ir leidyklos etikos komisijos pažymą, jog šis kūriny nėra pornografinis. Muitinės darbuotojams abejonių sukėlė ne tiek knygos turinys, kiek iliustracijos — meilės scenų piešiniai, esantys ant Indijos šventyklų sienų. „Šviesos“ leidyklos specialistai „Kamasutra“ apibūdino kaip V amžiuje parašytą indų meilės vadovą ar erotologijos veikalą. (Elta)

KALENDORIUS

Spalio 5 d.: Donata, Edvinas, Evaldas, Gale, Gilda, Karitina, Palmonas, Placidas, Upinė.

Spalio 6 d.: Sv. Brunonas, Adalbertas, Budvydas, Eismantas, Fidelija, Vytenė.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

LANKĖSI SVEČIAS IŠ LIETUVOS

Profesorius muz. Lionginas Abarius šiuo laiku vieši pas brolių ir broliene — Lietuvos Šaulių sąjungos išeivijoje vadą Mykolą ir Centro valdybos sekretorę Onutę Abarius. Ta proga sekmadienį, spalio 1 d., per „Lietuviško balso“ radijo programą Lionginas Abarius sveikino Detroito telkinio lietuvių, ypač Sv. Antano parapijos chorą ir jo vadovą muz. Stasį Sližį, švenčiančius savo veiklos 20-metį.

Muz. Lionginas Abarius dalyvavo šv. Mišiose Sv. Antano parapijos bažnyčioje. Abu broliai, kartu su muz. Stasio Sližio vadovaujamu chorą, giedojo L. Abariaus „Kristaus Lietuva“. Komunijos metu muz. Lionginas Abarius atliko solo savo kompoziciją „De profundis“.

Sv. Antano parapijos parapijiečiai dėkoja muz. Lionginui Abariui už sveikinimus choro sukakties proga ir už retą, nepaprastą bei ypatingą progą išgirsti jį giedant savo sukurtas giesmes. Dėkojame, kad šį sekmadienį rado laiko mūsų aplankyti ir išjunginti mūsų choro giedojimą. Linkime sveičiui sėkmės ateityje ir dar daug kūrybingų metų!

Regina Juškaitė-Švobienė

A.A. LIDIJA MINGELIENĖ

Spalio 2 d., po Čikagos Lietuvių evangelikų vyskupo Hanso Jurgio Dumpio maldų, Holy Sepulchre kapinėse, buvo palaidota a.a. Lidija Mingelienė, 84 m. amžiaus, po sunkios ir ilgios ligos mirusi rugsėjo 28 dieną, Detroito Henry Ford Hospices namuose. Velionė priklausė Detroito Lietuvių kultūros klubui, Lietuvos Šaulių St. Butkaus kuopai, Lietuvių Bendruomenei, Lietuvių Detroito Evangelikų grupei, Tautos fondui, BALFo 76-tam skyriui ir Sv. Antano lietuvių parapijos chorui. Giliam liudesyje paliko dukrą Liuciją ir žentą Edmund Gettier, vaikčius Audronę ir Mindaugą Mingėlus. Sesutės Elsa Kobel, Alicė Zimmerman, Karla Bol-low ir brolių Helmut Damcika, bei daug kitų giminių. Laidotuves tvarkė laidotuvių direktorė Yolanda M. Zaparackienė.

DŽIAUGĖMĖS PUIKIŲ KONCERTU

Sekmadienį, spalio 1 dieną,

Detroito Sv. Antano lietuvių parapijos choro seniūnė Stefania Kaunelienė vadovavo parapijos choro veiklos 20-čio minėjimo programai.

Nuotr. Reginos Juškaitės-Švobienės

Dievo Apvaizdos bažnyčioje ir Kultūros centre įvyko Lietuvos Dukterų ruoštas dainų ir kanklių muzikos koncertas. Programą atliko „Volungės“ moterų vienetas ir kanklininkės iš Toronto.

„Volungės“ moterų vienetas 10:30 val. r. giedojo šv. Mišiose, o po pamaldų Dievo Apvaizdos Kultūros centre vyko koncertas. Koncerto atlikėjus ir dalyvius pasveikino Lietuvos Dukterų valdybos pirm. Irena Alantienė ir Jūratė Pečiūrienė, ir paaiškino, kad koncertas rengiamas padėti vargstantiems vaikams Lietuvoje.

Prieš koncertą ir vaišes, maldą sukalbėjo kleb. kun. Aloyzas Volskis. Po vaišių vyko „Volungės“ Moterų vieneto ir kanklininkų koncertas. Koncertas buvo baigtas visų giedojimu. Po koncerto Lietuvos Dukterų valdybos pirm. Irena Alantienė padėkojo koncerto atlikėjoms ir kanklininkėms už gražų koncertą. Vadovui, vadovėms ir koncerto atlikėjoms buvo įteiktos gėlės.

Koncertui vadovavo Dalia Viskontienė, akompanavo muz. Jonas Govėdas. Kanklininkėms vadovavo Žibutė Janeliūnienė ir jos padėjėja Julija Danaitienė. Dainavo 10 dainininkių ir kanklėmis kankliavo 9-nios kanklininkės. Koncertas buvo sėkmingas, salė buvo pilna klausytojų, dėka darbščių Lietuvos Dukterų.

VIEŠNIŲ IŠ LIETUVOS NEEILINIS KONCERTAS

„Saulutės“ labdaros koncertas Detroito vyks sekmadienį, spalio 8 d., 12 val. vidurdienį, Dievo Apvaizdos Kultūros centre. Bilietų kaina 15 dol. auka. Koncerte dalyvauja Raminta Neverdauskaitė, mecosopranas Rita Preikšaitė ir aktorė Virginija Kochanskytė. „Saulutės“ Detroito skyriui vadovauja Birutė Bublienė. Visi kviečiami atsilankyti.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ PRANEŠIMAI

„Lietuviškų melodijų“ radijo valandėlė rugsėjo 30 dieną perdavė pasikalbėjimą su „Draugo“ dienraščio vyriausia redaktore Danute Bindokiene. Pokalbyje buvo kalbama apie „Dirvos“ savaitraščio 85 metų minėjimą spalio 8 d. vyksiantį Cleveland; LB XVI — Tarybos suvažiavimą Hartforde, į kurį iš Detroito buvo nuvažiavę Tarybos narys Algis Rugienius ir Michigan apygardos pirmininkė Liūda Rugienienė. Spalio 3 d., laidoje kalbėjo naujai išrinktas LB Krašto valdybos pirmininkas Alg-

Detroito Sv. Antano parapijos choro veiklos 20 metų sukaktuvinėje šventėje Moterų vienetas savo vadovą muz. Stasį Sližį sveikina daina „Valio, ilgiausių metų!“ Su jomis dainuoja ir choro iniciatorius bei globėjas klebonas kun. Alfonsas Babonas. Iš k. choristės: Antanina Leparskienė, Eleonora Laurus, Česlova Pliurienė, Elena Žebertavičienė, Aldona Tamulionienė, Natalija Sližienė, Bronė Čiunkienė, Stasė Bitlerienė, Eugenija Butavičienė, Aldona Vilkauskienė ir Antanina Petrauskienė. Trūksta Stefanijos Kaunelienės, Genovaitės Norienės ir Danutės Petrauskienės.

Nuotr. Reginos Juškaitės-Švobienės

mantas Gečys. Savo veiklos gairėse naujasis pirmininkas minėjo pagalbą Lietuvai pasiekti NATO narystę 2002 m.; kreipti dėmesį į naujus Lietuvos imigrantus ir padėti jiems išsikvoti amnestijas. Siūlė visus turinčius Lietuvos pilietybę balsuoti už Seimo kandidatus, kurie tęs Lietuvos kelią į pilną nepriklausomybę. „Lietuviškų melodijų“ radijo laidos girdimos gyvu žodžiu kompiuterio tinkle antradieniais 4 val. p.p. ir šeštadienio rytais 8 val. Detroito laiku. Stotis WPON-AM banga 1460 AM. Kompiuterio adresas — www.wpon.com.

Im

LOS ANGELES, CA

OPEROS SOLISTĖS AUŠROS LIUTKUTĖS KONCERTAS

Jauna Lietuvos operos solistė Aušra Liutkutė, po sėkmingų gastrolių Čikagoje, pirmą kartą atvyksta į Los Angeles, š.m. lapkričio 18 d., šeštadienį, 7:30 val. vakaro koncertuoti Los Angeles Sv. Kazimiero parapijos salėje.

Losangeliečiai mielai jos laukia su pasirodymu, dainuotais pasaulinių operų arijas ir linksmas operetes ir lietuvių kompozitorių kūrinius.

Lietuvos operos solistė Aušra Liutkutė atvyksta koncertuoti į JAV

Aušra Liutkutė šiemet vienalais laimėjo pirmą vietą iš 17 solistų, Lietuvos Muzikos akademijos suruoštamame koncerte.

Jauna kylanti žvaigždė debiutavo Lietuvos Nacionalinio simfonijos orkestro koncerte ir Latvijos Nacionalinėje operoje su keletu jos puikiai atliktų operos arijų.

Šį renginį ruošia Akademinių Skautų sąjūdžio Los Angeles skyrius.

Vaišės ir pabendravimas su soliste po programos.

Platesnė informacija teikia T. Giedraitytė, tel. (323) 665-4083.

Jei kiti lietuvių telkiniai norėtų pakviesti solistę pas save koncertuoti, prašome kreiptis į Zenoną Viskantą, tel. (310) 541-5825 arba pasi- naudoti kompiuteriu

ZViskanta@aol.com Išlaidos turėtų būti nedidelės.

Vytautas Šeštokas

Detroito Sv. Antano parapijos choro vadovas muz. Stasys Sližys.

Nuotr. Reginos Juškaitės-Švobienės

DAYTONA BEACH, FL

TREČIADIENIO POPIETĖ

Jau keleri metai, kaip šio telkinio mūsų viengėnčiai pirmąjį kiekvieno mėnesio trečiadienį sueina į būrį bendriems priešpiečiams ir šia proga pabendrauja bei pasikeičia paskutinėmis naujienomis. Toks pobūvis vyko ir šio mėnesio 6 d. Jį pradėjo Lietuvių Bendruomenės vietinės apylinkės pirm. St. Užsakas, vos tik grįžęs iš tėvų žemės, tai papasakojo savo išpučius. Jis dalyvavo ir PLB seime. Bet šis seimas jau yra plačiai aprašytas mūsų spaudoje. Tad jis apie seimą ir nekalbėjo.

Idomų pranešimą padarė N. Karaša. Šiais metais suėjo dešimtmetis kaip atstatyta mūsų valstybinė nepriklausomybė. Ši sukaktis jau plačiai prisiminta visoje lietuviškoje žiniasklaidoje tiek šioje, tiek anojie Atlanto pusėje.

Žinoma, mūsų spauda stengiasi šviesiomis varšomis piešti mūsų nepriklausomos gyvenimo dešimtmetį. O ypač pakilia nuotaika mes visi prisimename patį nepriklausomybės paskelbimą ir Atgimimo Sąjūdžio kovotojų didvyriškumą. Tačiau Lietuvai, ypač šiomis dienomis, daugelis šalies žmonių tamsiai atsiliepia apie nepriklausomybės paskelbimą ir kritiškai vertina tą pirmąjį nepriklausomo gyvenimo dešimtmetį.

Šiomis dienomis istorikas E. Gudavičius kalbėjosi tomis temomis su spaudos atstovais. Karaša perdavė kelias šio istoriko mintis, kurios sukelia kai kurių abejonių. Į klausimą, kodėl nemažai žmonių yra nusivylę nepriklausomybe, jis atsako: „Matyt mūsų tokia istorija, tai atsilikusias visuomenės susidūrimas su toliau pažengusia visuomene“.

O į klausimą, kodėl Atgimimo vadovai nesugeba spresti nūdienos problemų, jis atsako: „Patinka jums ar ne, bet visas mūsų Atgimimo judėjimas buvo politinis, bet ne socialinis. Svarbiausia buvo sukurti valstybę“. Istorikas panašiai pasisakė ir kitais klausimais.

Be to, Karaša dar paskaitė keletą ištraukų iš „Valst. laik-

raščio“ ūkiškais klausimais ir pažėrė kelis humoristinius galvėlius.

TAUTOS ŠVENČIŲ PRISIMINIMAS

Anuo metu, nuo 1930 m. kasmet minėdavome Vytauto Didžiojo vainikavimo sukaktį. Tai buvo mūsų valstybinė šventė. Pavergejas griežtai uždraudė ją minėti. Bet užsienio lietuviai ją kasmet minėdavo kaip Tautos šventę. Atstacius nepriklausomybę šį šventę buvo panaikinta. Bet už tai Mindaugo vainikavimo diena — liepos 6 d. buvo paskelbta Tautos švente ir yra kasmet švenčiama.

Vasaros mėnesiais daugelis lietuvių nuo Floridos karščių išvyksta į šaltesnius pakraščius, o kiti patraukia ir į Tėvų žemę. Tad Daytona Beach lietuviškas telkinys lieka apytuštis. Keliems mėnesiams nutruksta ir tradicinės lietuviškos pamaldos.

Š. m. rugsėjo 10 d. vėl įvyko lietuviškos pamaldos. Giedoję „Sietyno“ choras, vadovaujant muz. A. Skriduliui. Pamaldoms pasibaigus visi susirinko į parapijos salę ir čia vyko abiejų Tautos švenčių prisiminimas.

Klubo pirm. pakvietė Narimantą Karašą pasidalinti mūsų istorinės senovės istori-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpelis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasiimti kopiją.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
Dantų Gydytojas
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — SIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kaibame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. 515-516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, M.D.
Akių ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

mas būtų atšauktas. Valdyba abi peticijas pasiųs abiem Kongreso nariams.

Po viso to klubo pirm. pakvietė šio pobūvio dalyvius pasmaguriuoti vynu ir pyragais.

J. Dg.

Philadelphijos jaunimo tautinių šokių šokėjų grupė „Aušrinėlė“ su mokytoja Estera Washofsky Tautinių šokių šventėje Kanadoje.

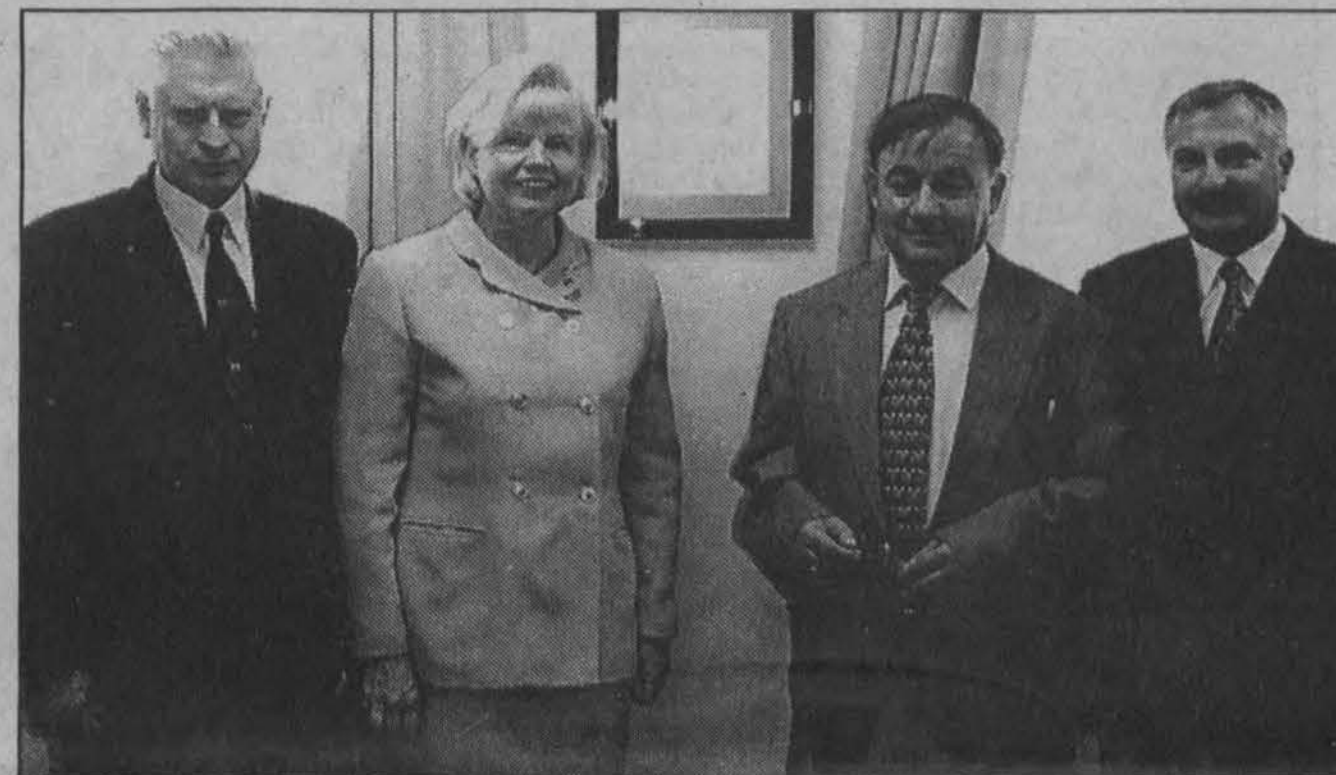
Prieš jį Lietuva stos spalio 8-tą. Ar valstybės piliečiai savo pareigą supranta. Ar ją atliks apgalvotai? Ar po dešimties metų nepriklausomybės Lietuva jau suspėjo įsivieninti, kas yra Seimas, ką jis turi daryti ir kokius žmones į jį rinkti?

Šis Seimas jau bus ketvirtas. Pirmuose trijuose lemiančią galią turėjo kraštiniai partiečiai, nesupraskit — kraštutiniai; ir dešinieji (du kartus), ir kairieji. Jų sprendimais, pagal partijų „linijas“, buvo sudarytos kelios vyriausybės, ir nė viena jų žmonės nebuvo patenkinti. Nepatenkinti buvo nė seimais. Paskiausiu jų šiandien bepasitikti tik apie 8 nuosimčiai piliečių? Kodėl taip išėjo: ar jie nežinojo, ką renka, ar išrinktieji juos taip skaudžiai nuvylė? Ką daryti, ką rinkti, kaip balsuoti, kad daugiau taip nebebūtų? Ar į tuos klausimus spalio 8-tą bus rastos atsakymas? Galbūt taip, bet galbūt ir ne. Kodėl taip galima manyti?

Atsakymo dairantis, pirmiausia akis užkliūva už visuomenės blaškymosi, nepasitovumo, iš kurio rato išeiti, atrodo, kelio neranda nei kandidatus siūlančios partijų vadovybės, nei kandidatai, nei už juos besirengianti balsuoti visuomenė. Krašte — visuotinė maišėtis. Ji pradėjo rodytis patose viršūnėse maždaug prieš pusantų metų, dėl finansinių bėdų pradėjus svyruoti Vagnoriaus vyriausybę. Didelę įtampą valdžios viršūnėse ir visuomenėje sukėlė prezidento susipikimas su premjeru ir jam viešas nepasitikėjimo pareiškimas. Dar stipriau nuotaikas drumstė „Williams International“, ryškindama nesuįsąsą Seime, vyriausybėje, net ir prezidentūroje. Prasidėjo pareigūnų atstatydinimai, pasitraukimai, trintis ir skilimai valdžiose partijose. Visuomenėje rūgo nepasitenkinimas valdžia dėl blogėjančio ekonominio gyvenimo, ypač ištikimius, kad valstybės vadovams labiau rūpi jų pačių negu valstybės gerovė. Piliečiai pradėjo suvokti, kad jų rinkti pareigūnai Seime bei vyriausybėje daro savo asmeniškai versloje, ja visai naudojasi, mėgaujasi geru gyvenimu, gausiomis, nieko valstybei neduodančiomis, kečionėmis po užsienius, joms eikvoja mokesčių mokėtojų valstybei skirtas lėšas, pačių susikurtų privilegijų spragomis naudodamiesi skuba krautis sau turtus, lyg ir nujausdami, kad tos geros dienos gali greitai pasibaigti. Nors, atrodo, kad lengvai pasiduoti visgi nežada. Smunkanti vi-

suomenės pasitikėjimą jausdami bei matydami naujų grupučių — jų varžovių — populiarėjimą, Seimą sudarančių partijų vadovai šokosi jungtis į kelių partijų bei sąjungų grupuotes, draugystėn kviesdami ir dar visiškai nesenai priešais laikytus politikus. Vystėsi lyg ir naujas reiškinys — nenumatytų sanderų kūrimas. Pirmieji susijungė kairieji: socialdemokratai, LDDP, Prunskienės naujieji demokratai ir rusų sąjunga. Vadovu pasikvietė buvusį prezidentą Brazauską, sudarė oficialią koaliciją ir nutarė į Seimą eiti vienu sąrašu, nors tokiu sąrašu reikia peršokti jau 7 nuosimčių kartelę. Tai žinodami, kiek kitokių junginių sutelkė konservatoriai, į savo sąrašą pasikvietė tremtinius, politinius kalinius bei kitus dešiniuosius. Tokiu būdu jiems kartelė į Seimą liko 5 nuosimčių aukštyje. Kairiešiams ir dešiniuosius tokiomis sandomis susistiprinus, nerorėjo atsilikti nė kiti, tik jiems ne taip gerai sekėsi. Savivaldybių rinkimuose stipriai pasirodžiusi, Karbauskio (valstiečiai) — Bobelio (krikščionių demokratų sąjunga) sandora nebesusiklijavo. Tačiau centrinių vadovui Ozolui „prie ežerėlio“ visgi pavyko suburti keturių grupučių telkinį naujai politikai puoselėti. Šis, pasivadinęs centru, tik su plačiai išskėstu kairiuoju ir dešiniuoju sparnu, darinys bendro sąrašo irgi nedarė. Į rinkimus eis trijų partijų — socialburalų, liberalų ir centro — sąrašais, į kiekvieną jų įrašydamos ir savo sąrašo nedaranciu krikščionių modernistų po vieną kandidatą. Šios trys sandoros — kairė, dešinė, centras — gal ir būtų tikresnis Lietuvos politinis pasiskirstymas, daugiau ar mažiau atitinkantis ir visuomenės požiūris, tik vargu ar tauta sutiktų Paulausko socialburalus laikyti centristais, kai daug kas, ypač dešinieji, pačiam vadovui net „maskvino“ etiketę sega. Bet mano sutikti paulauskininkai kairiaisiais vadinami nesileido ir už tokią etiketę pyko. Yra ir šioms sandomis nepriklausančių kairiųjų, dešiniųjų ir centro grupių. Dvi jų — valstiečiai ir krikščionys demokratai — tikrūs ir 5 nuosimčių kartelę peršokti. Yra ir sanderų, bet jos, kaip ir pačios partijos, per mažos, kad būtų reikšmingos.

Kas su ta kartele atsitiks, už kelių dienų žinosim, tačiau jau ir čia nupieštas paveikslukas rodo, kokia „žavi“ maišėtis prie tos kartelės bėgėjas. Tačiau taip pat bdinga, kad, maišantis partijoms, nuo

LR Zemes ūkio ministerijos delegacija su LR garbės konsule Ingrida Bublione prie Ohio valstijos Zemes ūkio departamente įremtos bendradarbiavimo sutarties tarp LR Zemes ūkio ministerijos, Ohio Zemes ūkio departamento ir Ohio State un-to Zemes ūkio fakulteto. Iš kairės: LR Zemes ūkio un-to rektorius Albionas Kusta, I. Bublione, AB „Rokiškio sūris“ direktorius Antanas Trumpa, LR Zemes ūkio viceministras Vytautas Grušauskas.

jų neatsiliko nė visuomenė: vienas ji kėlė aukštyn, kitas sodino žemyn, paskui vėl viską vertė atgal, ir ką ji pasakys spalio 8-tą gali būti taip pat netikėta, kaip netikėta buvo ir per savivaldybių rinkimus. Apklausų duomenys rodo, kad visuomenės nuomonė gerokai pakito per pastaruosius du mėnesius. Paskiausi „Vilmo-rus“ duomenys, iš jau apsisprendusių surinkti rugsėjo 21-24, partijas, pagal spalio 8-tą, gausimus balsus, taip rikiuoja. Į Seimą patenkančios — socialburalai (28,2 nuoš.), Brazausko koalicija (23,8 nuoš.), liberalai (14,5 nuoš.), konservatoriai (8 nuoš.), valstiečiai (5,4 nuoš.), centristai (5,1 nuoš.); nepatenkančios — krikščionys demokratai (4,3 nuoš.), lenkai (2,6 nuoš.), Bobelio partija (2,3 nuoš.), kitos — dar mažiau. Per tą patį laikotarpį pakito visuomenės požiūris ir į vadus. Pirmas dešimtukas dabar rikiuojasi taip: Brazauskas, Adamkus, Bobelis (!), Pakšas, Paulauskas, Ozolas, Juršėnas, Prunskienė, Andriukaitis, Degutienė. Landsbergis — 23-čias. Tačiau vadų populiarumo kreivė dažnai nesiderina su partijų kreive. Tik Brazausko kreivė kylant, kilo ir jo vadovaujamos koalicijos vertė, tačiau kitų kreivės raitės atvirkščione proporcija. Pvz., Paulauskui iš pirmos vietos nusmukus net į penktą, jo vadovaujama partija liko pirmaujanči, jos nuosimčiai dar šiek tiek pakilo. Bobelio vertė net gerokai pakilus, partija liko vietoje. Ozolo — irgi pakilo, partijos — smuktelėjo. Bet konservatorių vertė pakilus, Landsbergis liko sėdėti toje pačioje pakopoje. Turbūt žinodamas savo likimą, Seimo pirmininkas vienmandatėje apygardoje kandidatuoti nesiryzė.

Tik nežinia, kodėl taip pat pasielgė Ozolas, nes jo partijai, nuo viršūnės per metus nusiritus iki kartelės ribos, jam graso pavojus į Seimą nebepatekti.

Tačiau jau ir tokią — tikrai pakankamą — makalynę dar labiau jaukia šiemet kažkaip keistai paruoštas ir balsavimas partijų sąrašais. Balsavimo lapelyje surašyta penkiolikų partijų. Nors kai kurių jų sąrašuose daugiau šimto numeruotų pavardžių, bet į lapelį įrašytas tik pirmas dešimtukas. Į Seimą pateks sąrašo pirmieji, proporcingai pagal partijos surinktus nuosimčius. Rinkėjai sąrašą gali ir prenumeruoti, bet lapelyje prenumeravimui — tik penki langeliai. Ką rinkėjai daryti, jeigu jis nori prenumeruoti, tarkim, 25 kandidatus ir sąrašo pirmąjį dešimtuką nukelti į apačią, kad nė vienas jų į Seimą nepatektų. Kur jam partijos visą sąrašą gauti ir kur norimą prenumeravimą surašyti? Ar jam tokia pasirinkimo galimybė panaiegiama? Jeigu taip, tai kokia čia demokratija? Rink seimūnus ne pagal savo, bet pagal partijos vadovų valią, kad Seime jie vėl turėtų pakankamai rankų kilnotojų tai valiai įgyvendinti.

Iki 8 nuosimčių kritės visuomenės pasitikėjimas dabartinio Seimu rodo, kad tokio pat piliečiai nebeturi. Kitokiam išrinkti reikia ir kitokio rinkimų būdo, tačiau siūlymai atsisakyti partijų sąrašų ir visus seimūnus rinkti, balsuojant tik už asmenis, atsitrenkė į konservatorių mūrą. Pusę seimūnų, vienmandatėse apygardose balsuodami už asmenis, rinkėjai geriau atsisijos, nes galės balsuoti už pažįstamus, arba bent žinomus, patikimus asmenis, bet kaip „išmesinėti“ ilgus partijų sąrašus — tik

vienas perkūnėlis žino. O tai labai gerai turėtų žinoti ir rinkėjas, nes jo sprendimas čia — lemtingas. Nuo to priklausys būsimo Seimo kokybė, o šiuo kritišku laikotarpiu — ir Lietuvos ateitis.

*** Nors Lenkijos spauda kitų valstybių sportininkams skyrė mažai dėmesio, Lietuvos olimpinei vyrų krepšinio rinkinei gerų žodžių negailėjo. „Jeigu ant Lietuvos ir JAV krepšinininkų marškinėlių būtų ištrinti užrašai ir rungtynės parodytos pusfinalio sirgalims, kurie tik retkarčiais žiūri krepšinį, tai niekas neatspėtų, jog žaidžia garsiosios amerikiečių profesionalų NBA lygos žvaigždės su mažos Baltijos šalies rinkine. Amerikiečiai, kurie nuo 1992 metų nepralose olimpinį žaidynių, buvo atsidūrę ant istorinio pralaimėjimo slenksčio“, rašo Lenkijos dienraštis „Rzeczpospolita“, komentuo-damas pusfinalio rungtynes, kurias Lietuva pralaimėjo JAV rinkinei. Pasak laikraščio, „JAV krepšinininkams tiesiog nusišypsavo laimė“.**

*** Lietuvos boksinkininkai Ivanas Stapovičius (svorio kategorija iki 48 kg) bei Vidas Bičiulaitis (57 kg) iš olimpiados grįžta be medalių, tačiau gali pasiguosti, kad kelia jiems pastojų basimieji prizinininkai, o galbūt ir čempionai. I. Stapovičius ketvirtfinalyje pralaimėjo Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos boksinkininkui Un Chol Kim ir turi šenkintis 5-8 vietomis tarp 27 dalyvavusių sportininkų. Korėjietis turi puikias galimybes išskopti į finalą. Vidas Bičiulaitis suklupo jau pirmojoje dvikovoje, nusileidęs Rusijos atstovui Kamil Džamaludinov ir užėmė 17-28 vietas. Lietuvos varžovas sėkmingai pateko į pusfinalį.**

Nesunku atspėti, kas šio vadovėlio autorius

„Mano pareiga perspėti mūsų valstybės piliečius, kokios pasekmės ju laukia, jei į valdžią pateks žmonės, finansuojami NATO šalių. Galite manimi tikėti, ar netikėti, bet mano didžiausias troškimas yra, kad šis perspėjimas būtų išgirstas, kad žmonės neapsižiūrėtų per vėlai, kai klaida būtų jau nebeatitaisoma... Pavėsdami savo valstybę svetimųjų įtakai, jie į užsieniečių rankas atiduoda savo ir savo vaikų gyvenimą. ... Save vadinantys demokratinės opozicijos vadais, finansuojami užsienio pinigais, paperka, šantažuoja ir baugina mūsų šalies gyventojus, stabdo produktinę valstybės darbą. Mano pareiga yra apsaugoti savo kraštą nuo šio pavojaus“.

Savaime suprantama, tai kalba, skirta įtaigoti rinkėjus, kad balsuotų kaip tik už tą, o ne kitą, kandidatą. Ar ji buvo pasakyta Lietuvoje, artėjant Seimo rinkimų datai? Juk visai panašūs žodžiai ir iš ten aidėjo, ypač „Williams International“ derantis dėl „Mažeikių naftos“. Girdime juos ir vėliau, nukreiptus ir prieš „piniguotus vakariečius“, kurie nori nupirkti Lietuvą, ir apskritai prieš „svetimuosius“, i kurių gretas, deja, įsikačiuojami ir užsienio lietuviai, grįžtantys į tėvynę, kad sveturi įgyta patirtimi prisidėtų prie jos gerovės.

O gal taip kalbėjo komunistinės Kinijos vyriausybės vadovas, besistengdamas gyventojų mases perspėti, kad, sužavėti vis labiau pažįstamu vakariečių gyvenimo būdu, neužsikrėstų „demokratinėmis bacilomis“? Gal tai karšta Kubos diktatoriaus Fidel Castro kalba, persunkta neapykantos Amerikai nuodais?

Iš visų, čia paminėtųjų, panašias kalbas pasaulis yra girdėjęs. Juk šie „oratoriai“ jas išmoko iš to paties vadovėlio, kurio autorių nesunku atspėti. Citata šį kartą paimta iš Slobodan Milošević kalbos, pasakytos per Belgrado televiziją. Nepaisant rugsėjo 24 d. krašte vykusių rinkimų rezultatų, aiškiai parodžiusių jo pralaimėjimą, prez. Milošević atsisako pasitraukti ir reikalauja, kad spalio 8 d. balsavimai būtų pakartoti. Tuo tarpu jo oponentas, demokratinis pažiūrų Vojslav Kostunica, nemato reikalo dar kartą balsuoti, kai jis yra rinkimus laimėjęs. Su juo, atrodo, sutinka ir didžioji valstybės gyventojų dalis, savo priešiškuoju dar viena Milošević kadencijai ne

tik pareiškusi rinkimuose, bet taip pat triukšmingomis protesto demonstracijomis ir streikais.

Milošević visgi ryžosi prabilti į tautą per televiziją (kas jam labai neįprasta), ne tik įtaigodamas, kad piliečiai suktų pakartoti balsavimus (jis šį kartą neabejoja laimėjimu, nors opozicija jau dabar reiskia nepasitikėjimą balsavimų rezultatais), bet grąsindamas streikų ir demonstracijų organizatoriumis. Pagrindinė Milošević „korta rankovėje“: sužadinti neapykantą NATO šalims, ypač Amerikai, dar neseniai bombardavusiai Jugoslaviją, ir dabar tą griauančią darbą tęsiančiai — nebe bombomis, o doleriais.

Praeityje tokios kalbos padėjo Milošević atsisėsti į prezidento kėdę, bet šį kartą vargiai pavyks. Grasinimai, kad bus imamasi griežtų priemonių prieš streikų organizatorius ir „pilietinės tvarkos ardytojus“, gali turėti priešingą pasekmę. Opozicijos tikslas — priversti Milošević atsisakyti antrojo balsavimų rato ir pripažinti, kad jis rinkimus pralaimėjo.

Savo neįtikslamumu ir visuotinė galia įsitikinę, diktatoriai kažkodėl patogiai pamiršta, kad vis tik tautos valia, jeigu ji paremta teisingais reikalavimais, yra nepajudinama: anksčiau ar vėliau ji laimi. Taip per pastarąjį dešimtmetį jau atsitiko Rytų Vokietijoje, Lenkijoje (ir Lietuvoje, kai iš Seimo ir prezidentūros buvo išbalsuota LDDP), Vengrijoje... O! nepavykus tikslu sukelti gražiųjų, buvo ir kitokių atvejų, prisimenant Rumunijos Nicolae Ceausescu, kuris žūt būt stengėsi išsilaikyti valdžioje, bet ilgainiui buvo ne tik pašalintas, bet susilaukė mirties bausmės.

Bausmės, be abejo, bijo ir Jugoslavijos Milošević. Juk jis Hagos tribunolo buvo apkaltintas ir už akių nuteistas už serbų atliktus genocido veiksmus Balkanų karo metu, tad prezidento vieta teikia šokią tokią apsaugą. Vakariečių nenustebino, kad Milošević nesutinka su demokratiniais balsavimų rezultatais, nes jis jau pasizymėjęs įžūliu ir aki-broktišku elgesiu. Daug šiuo metu svarbiau, kieno pusėje atsistos Rusija, kuri karo metu rėmė Jugoslaviją, Tiesa, Vladimir Putin kol kas, atrodo, linksta į demokratinį procesą, bet dar tik kol kas...

KELIONĖ Į LIETUVIŲ ETNINES ŽEMES

MARIJA REMIENĖ

Nr.6

Sugrįžęs baigė vidurinę mokyklą ir įstojo į Kauno kunigų seminariją. Ją baigęs, pasiprašė paskiriamas pastoracijam darbu Baltarusijoje. Taip jis atsidūrė Gervėčiuose. Kun. Leono motina ir brolis su šeima gyvena Vilniuje. Kai ji aplanko motina ir pamato jo varganą gyvenimą, prašo sugrįžti į Lietuvą. Jis visada atsako: „Aš čia esu, čia pasiliksiu ir čia numirsiu“. Toks jo atsakymas buvo ir mums.

Gervėčiai priklauso Ašmenos apskrčiai ir yra netoli nuo Rimdžionių. Gervėtiškiai nuo seno pasižymėjo kovingumu, gindami savo kultūrą ir religiją. Lenkų, o vėliau rusų okupacijos laikais Gervėčių ir

aplinkinių kaimų gyventojai dėjo daug pastangų, kad būtų įsteigtos lietuviškos mokyklos. Lenkų okupacijos metais net bažnyčioje buvo draudžiama lietuviškai melstis ir lietuviškai giedoti. Dėl to klebonas buvo suimtas ir kalintas. Nors dabar lietuviškai melstis nedraudžiama, bet yra kitokių religinių suvaržymų. Užklaustas, kur jis moko tikėjimo vaikus, kunigas atsakė, kad savo mažame kambarelyje. Jo troškimas yra pastatyti nedidelį priestatą, ten įsirengti biblioteką ir mokyti tikybos. Darbo daug. Ateina krikščionys ne tik vaikai, bet ir suaugę. Jam ypač trūksta lietuviškų religinių knygų, maldakny-

gių. Panašios bėdos vargina ir Pelesos kleboną Kastytį Krikščioną. Jo gyvenimo istorija taip pat nelinksmą. Jis užaugo Ukmergės vaikų internate. Iki 17 metų nebuvo girdėjęs žodžio Dievas. Tačiau tokia jau buvo Aukščiausiojo valia, kad jis apsikrikštijo ir vėliau tapo kunigu.

Kai atvykome mes, kunigas užleido savo buveinę, o pats nakvojo pirtyje. Kai kurie tautiečiai sušelpė jį keliais doleriais. Kun. K. Krikščionas turėjo seną automobilį, bet jį pardavė, o už tuos pinigus nupirko daug bažnyčiai ir šventoriaus tvoroms pagražinti. Apie kokias nors rinkliavas ar finansinę valdžios paramą netenka ir galvoti. Parapijiečiai atsilgynia kiaušiniams, kitokiais maisto produktais, kiti prireikus atneša lentą ar prisideda paslauga. Baltarusijos gyventojų

pensija yra 12 milijonų jų pinigų, t. y., 12 US dolerių. Tuo tarpu Lietuvoje mažiausia pensija yra 60-80 dolerių. Be to, Baltarusijos nepasiekia jokia labdara. Lietuvoje kaimo žmonės apsirengia pigiais rūbais, kurie atvežami iš Europos ir pusvelčiui parduvinėjami kiekvieno miestelio aikštelėse. Legaliai ką nors prasižėsti pro Baltarusijos sieną yra sunku, ypač didesniais kiekiais. Muitai dideli ir nedaug kas turi mašinų. Skurdas akivaizdus, bet žmonės ir ten turi gyventi. Lietuviškas jaunimas važiuoja į Lietuvą ir ten pasilieka.

Kai grįžome į Vilnių, pravažiavę Medininkus pasijutome kaip Amerikoje: keliai geri, rodyklėmis nužymėti, o kapinės paskendę gėlėse. Baltarusijoje namai nudažyti ryškiomis spalvomis: mėlynai ir žaliai, o langai — oranžiniai ar geltonai. Lietuvių tokių

spalvų nematyti. Apilankę sugudėjusio krašto lietuviškose salose, gavome ypatingą patirtį.

Lietuvos valstybė per Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą skiria daug milijonų litų toms lietuviškoms saloms: išlaiko mokyklas, padeda išlaikyti etnografinius ansamblius. Dideli rūpestiai gula ant rūpestingos Baltarusijos LB pirmininkės Virginijos Tarnauskaitės pečių.

Laikas, tarsi storas dulkių sluoksnis prislėgė šias žemes ir čia gyvenusių lietuvių atmintį. Sunku atsispirti laiko slėgimui. Nedaug tokių idealistiškų asmenybių, kaip Marija Kruopienė, o dabar ir jauną jos pasekėja Virginiją Tarnauskaitę, kurios pajėgia priešintis naikinančiam laikui, neša lietuvių į namus, į šeimas. Reikia joms padėti, kad varge jų dvasia nepalūžtų.

Norint pagelbėti, ypač kunigams jų pastoraciniam darbe, galima tai padaryti per Katalikų Religinę šalpą, pabrėžiant, kad auka skiriamas Pelesos ar Gervėčių parapijoms: Lithuanian Catholic Religious Aid., 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

Mes, ekskursijų dalyviai, esame ypač dėkingi Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos vyriausybės generaliniam direktoriui dr. Remigijui Motuzui, keliavusiam kartu su mumis, už galimybę pamatyti etnines lietuvių žemes. Esame dėkingi ir PLB atstovui Lietuvoje ir PLB valdybos vicepirmininkui Gabrieliui Žemkalniui, kuris kartu su dr. Remigijum Motuzu rūpinosi ir globojo PLB seimą ir organizavo visus malonius įvykius.

Kelionėse pas užribio lietuvių mums iš naujo atsi-

skleidė Lietuvos praeitį. Atrodė, kad jau viską žinojome ir apie tenyščią lietuvių gyvenimą bei vargus, bet savo akimis pamatyti vaizdai mus sukrėtė ir tarsi nukėlė į Lietuvos baudžios laikus. Grįžę į Lietuvą galvojome: viena: džiaukimės laisva ir nepriklausoma Lietuva, kur savo gyvenimą tvarkome — pagal savo norus. Pabaiga

APMASTYMAI IŠ ELLICOTT MIESTELIO

JUOZAS GAILA

„Lietuvių kultūrinę programą surengė lietuviai, muzikos studentai, studijuojantys Zalcburge. Beje, įdomu pažymėti, kad Austrijoje gausu muzikos studentų iš Lietuvos. Tai ir dainininkai, ir muzikantai, studijuojantys Zalcburgo ir Graco konservatorijose. Atliekami kūrinių buvo 'deja', klasišiniai — skambėjo austrų ir vokiečių kompozitorių dainos vokiečių kalba ir fortepijonu atliekamas kūrinys, sukurtas taip pat austrų kompozitoriaus. Susirinkusieji taip ir neišgirdo lietuvių kalbos ir lietuvių kompozitorių kūrybos... Prieš koncertą kalbinome ketletą studentų iš Lietuvos, tačiau nei vienas nesutiko paskaitinti lietuvių liaudies dainą, paskambinti Čiurlioni. Latviai ir estai čia buvo išradinęsi“. Iš Linos Pestal aprašymo apie Baltijos šalių savaitę Vienoje gegužės 11-19 d. („Pasaulio lietuvis“, 6-7/368-369).

Prisiminiau šį aprašymą, kai vieną pirmadienio rytą atsisukęs vienintelę Baltimorėje klasikinę muzikos radijo stotį, išgirdau Latvijos simfoninio orkestro atliekamas latvių liaudies dainas. Ne kartą per tą radijo stotį tenka išgirsti ir estų kompozitorių muziką, bet lietuvių niekada. Esu minėjęs vietos LB valdybai, kad įsirašytų į tos stoties rėmėjų gretas ir parūpintų jai lietuviškos muzikos plokštelių, de-ja, viskas taip ir pasiliko. Aišku, esmi ir pats kalta. Užtuo raginęs kitus, turėjau pats tuo pasirūpinti. Tačiau, sunku man skirtis su savo plokštelėmis. Nors kiti savašias jau į Lietuvos archyvus išsiuntė, aš vis tebeperku. Atmenu, kiek buvo džiaugsmo, kai 1951 metais įsigijau pirmą lietuvišką plokštelę, įdėnuotą Anna Kaskas. Tuo laiku buvau kariuomenėje ir dėl tos vienos plokštelės nusipirkau patefoną. Vienoje patalpoje gyvenome keli seržantai ir aš rimtai jiems ispykau, begrodamas tą pačią vienintelę plokštelę. Pagaliau, priėjome išvados: jie nerūstaus dėl mano muzikos, jei aš jiems leisčiau naudotis savo patefonu ir neišaišyčiau iš jų muzikos. Visi jie buvo iš pietinių valstijų, tai nusipirko tris ar keturias „Hillbilly“ muzikos plokšteles, bet pirmenybę turėjau aš. Pagal susitarimą, aš galėjau klausyti savosios plokštelės šešis kartus, o po to jie grodavu savo. Vienoje mano plokštelės pusėje buvo „Kur bakūžė samanota“, taigi pagrodavau ją, o po to atversdavau ir išklausydavau „Mano rožė“. Tada vėl grįždavau prie bakūžės, po to vėl prie rožės ir vėl iš naujo. Taigi, išklausydavau abi puses po tris kartus. Tas mano to vakaro muzikinius poreikius ir lietuvių kalbos ilgus visiškai patenkino ir po to jau skambėdavo amerikietiška muzika. Nuostabiau- sia, kad po kiek laiko ir jie pritarė, man grojant ir dainuojant „Kur bakūžė...“, o aš išmokau jų pamėgtą „I did not know God made honky tonk Angels“. Praminė mus keistai (funny) dainuojančiais seržantais.

1953 metais grįžęs iš kariuomenės, jau radau Čiurlonio ansamblio šešių plokštelių albumą, Čikagos vyrų choro „Tėviškes aidai“ penkių plokštelių albumą, Budriūno kvarteto plokštelę, ir taip prasidėjo mano lietuviškų plokštelių rinkimas. Ne kartą tenka išgirsti, kad tiek maža yra geros lietuviškos muzikos, nors tai

ir tiesa, bet visgi tos muzikos yra. Štai savo rinkiny turio per 10 Čiurlonio muzikos kompaktinių plokštelių. Jos išleistos ne tik Lietuvoje, bet ir Vokietijoje, Prancūzijoje, Japonijoje. Puikios plokšteles yra — „Senoji Lietuvos muzika“, „Tau muzika“. Mėgstantiems modernia, yra kamerinės muzikos ansamblio „Cantus ad futurum“, Osvaldo Balakausko kūrinių, Vidmanto Bartulio „Hommage a Čiurlionis“, „Symphony Music“ — iš „Lithuanian new music series“, „Iš religinės muzikos pažymėtinai: Jeronimo Kačinsko „Missa“, Kamerinio choro „Psalmos“, Broniaus Kutavičiaus „Oratorijos“. Švedijos Lulea katedroje yra įgrotas plokštelė „Baltic Organ Music“, kurioje yra Čiurlionio dvi fugos. Rygoje įrašyta plokštelė „Baltic Canticles“, ten tarp estų ir latvių kompozitorių kūrinių yra Čiurlionio „Kyrie“ ir „Sanctus“. Įdomu, kad italai 1993 metais yra išleide Amilcare Ponchielli operos „I Lituani“ albumą. Jame dviejose kompaktinėse plokštelėse yra visa opera ir knygelė su libreto. Įrašas iš 1979 metais Italijoje įrašytos operos. Vokietijoje išleistoje plokštelėje „Kremer. From my Home“, kurioje vėl šalia estų, latvių kompozitorių yra ir Balio Dvariono, ir Vytauto Barkausko kompozicijos. Apie šioje plokštelėje esančią B. Dvariono elegiją „Stereo Review“ buvo parašęs, kad tai deimantukas, o plokštelės viršely Gidon Kremer rašo: „I associate the Baltic States with the grey of the sea. I do not mean to imply by this that Baltic music is itself grey, simply that it belongs in the Northern Hemisphere. If I allow my imagination free rein, I think of mists and lakes, lonely seashores and the possibility of finding concentration and tranquility“.

Todėl savo mintyse ir nuliūstu, paskaitęs „Pasaulio lietuvių“ apie lietuvių, studijuojančius Austrijoje muziką, atsisakiusius atlikti ką nors lietuviškai. Negi jiems gėda pasirodyti su Lietuvos muzika, su lietuvių liaudies dainomis? O juk tai nauja karta, iš kurios daug tikėtumės. Pernai lankydamsi Lietuvoje stebėjau, kad ten taip paplito rusiškos populiarios dainos, išstumdamos lietuviškasias. Įsiklausęs pastebėjau, kad, nepaisant juose vyraujančio dabartinio moderniško ritmo, buvo jaučiami rusų liaudies dainų atgarsiai. Ir nepalyginsiu prie mūsų, kaip Bix, Biplan, Rebel Hearth, Sel, Skamp, Žas ir kitais panašiais nežmoniškais vardais pasivadavusių grupių, atliekamųjų. Kokie grupių vardai — tokios ir jų atliekamos dainos. Persisiimint, kad kažkaip Lietuvos mokykla neįdiegė jiems meilės lietuviškai liaudies dainai, lietuviškai muzikai. Ir tokiais momentais grįžtu į mūsų stovyklinių laikų mokyklą. Argi nenuostabu, kad tokiose varingose sąlygose, netinkamose patalpose, be jokių vadovėlių, laboratorijų ir be pagrindinių mokslo priemonių paruošė mus mokytojai taip, kad, išsklidę po pasaulį, be vargo galėjome įstoti į aukštąsias mokyklas, jas baigti ir šandieną net būti naudingi Lietuvai.

1994 metais būdamas Lietuvoje, nustebau radęs „Respublikos“ dienraščio Kultūros skyriuje žinutę: „Muzikos leidyklos redaktorė E. Sventaus-

Pasirušimas skrydžiui į pietus... Vytauto Mazelio nuotrauka

LIETUVOS PREZIDENTAS ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SALĖJE

Šio nepaprasto įvykio pradžia, kaip ir kiekvieno reiškinio užuomazga, atrodė labai patraukli ir nesudėtinga. Lietuvos Vyčių suvažiavimas Los Angeles, CA, į kurį pakviestas Lietuvos prezidentas neatsakė atvažiuoti. Tai nustebino ir pačius suvažiavimo organizatorius, galbūt tuos, kurie nebuvo tikri, ar visa tai neužsiliks vien jų posėdžių protokoluose.

Juo artyn suvažiavimo data, tuo nepasitikėjimas šiuo nuostabių išsipildymu bangavo tolyn. Nedalyvaujant rengėjų sambūryje, sunku perprasti, kas paskatino į Lietuvos Vyčių metinį suvažiavimą pakviesti tokį svarbų asmenį, kad ir suteikiant jam Garbės Vyčio ordina. Organizacijų yra labai daug, ir, jeigu kiekviena šitaip rodytų savo pasididžiavimą Lietuvos valstybės aukščiausiu vadovu, ar užtektų laiko ir jėgų jam savo tiesiogines pareigas tinkamai atlikti. Šis klausimas daugeliui labai tebetūno širdyje, ypač jo kalbą išgirdus Šv. Kazimiero parapijos salėje.

Dauguma mūsų pažįstame Valdą Adamkų. Balsavome už jį į Lietuvos prezidentus. Perskaitę jo gyvenimo aprašymą knygoje „Likimo vardas — Lietuva“, galėtume netgi daryti jo asmens optinį spektrą, kuriame atsimeštų, ir mūsų pačių skaidri dalelytė. Bet de-

kaitė paminėjo, kad tarp populiariausių leidinių yra D. Česnulienės 4 knygelių serija „Žaisdami mokomės muzikos“, skirta vaikų darželiams ir mokykloms JAV lietuvių N. Bogutaitės-Dėdinienės knygelė „Šaltinėlis“, kurioje yra 95 etiudai fortepijonui lietuvių liaudies dainų temomis“. Malonu buvo tai skaityti, nes Nijolė Bogutaitė ir jos vyras, fizinės chemijos doktoratą turįs, eilėraščius kuriantis — Jonas Dėdinas, abu buvę baltimoriečiai — Baltimorėje pradėję mokslus, o gilinę ir tęsę juos, kitur — plačioje Amerikoje, seniau gyvenau Baltimorėje, Bogutų namų kaimynystėje ir, kai tik eidavom pro jų namus, iš jų sklisdavo piabinai garsai. Tai Nijolė barabina — juokdavomės. Sukūrė šeima, Nijolė ir Jonas apleido Baltimorę. 1984 metais Nijolė su savo mama Eugenija Bogutaitės-Dėdinienės trys dalys „Dainų Dainelės“ — lietuvių „Piano pamokos“ I, II. „Pianistinių įgūdžių formavimas liaudies dainomis ir pjesėmis“. Taip pat dabar Lietuvoje yra spaudai ruošiamas Nijolės Bogutaitės Dėdinienės trys dalys „Dainų Dainelės“ — lietuvių

Gyvenimo paradoksas: lietuvių muzikos studentai, dabar išvykę iš Lietuvos, atsivaro lietuviškos muzikos. Sveru muzikinį išsilavinimą gavusi, nors ir Lietuvių fondui atsiskaitys paremti jos knygų išleidimą, ji grąžina gimtinei dainas, tardama: „Iš Lietuvos beveik nieko neatsimenu, išskyrus dainas, kurias dainuodavo pusbroliai, ir žmonių giedojimą Kybartų bažnyčioje. Lietuvių liaudies dainas pamiršau labai anksti, jomis visada domėdavau, o vėliau perpratau ir jų subtilybes. Man yra didelis džiaugsmas savo gimtajam kraštui grąžinti dainas, kurios perėjo per svetur gauto išsimokslinimo ir ilgos fortepijoninės pedagoginės patirties prizmę“.

mesys sutelktas šiuosy į prezidentą Šv. Kazimiero parapijos pilnuteleje salėje. Gražiai sutiktas tautinių šokių jaunimo ansamblio „Spindulys“, papietavęs drauge šventadieniškos virtuvės gaminiais, visiems plojant ir atsistojimu pagerbiant, prezidentas Valdas Adamkus prisitartino prie mikrofono scenoje. Parapijos salę apgaubė tylą. Pasveikinęs susirinkusius ir padėkojęs už pakvietimą dalyvauti Vyčių suvažiavime, prezidentas prašėko gražią gimtąją kalbą, nuosekliu pastabumu jo žodžiai atskleidė mūsų tautos valstybingumą naujos nepriklausomybės laikotarpyje: politinį, socialinį, tarptautinių ryšių stovį, ekonominę būklę, tautinę kultūrą, žemdirbystę.

Dešimties metų nepriklausomas gyvenimas prezidento Adamkaus žodžiuose skambėjo be priekaištavimų ar kritikos: vien palankios pastabos ir stiprus pageidavimas — neapleisti to gyvenimo, kuris auga, bet labai reikalingas mūsų visų paramos. Buvo lengva klausyti ne užsirašyto teksto, sekti aiškią minties liniją, joje dalyvauti, nes nieko tenai nebuvo svetima, statiška. Juo labiau, atsakinėjant politinio, socialinio, asmeninio gyvenimo kasdienybės klausimus. Lietuvos prezidentas Šv. Kazimiero parapijos salėje kalbėjo tvirtu

the beautiful Lithuanian folk tunes that were beloved for centuries by its people on the Baltic shores“. 1997 metais pasirodė net trys Nijolės knygų: „12 lietuvių liaudies dainų fortepijonui“, „10 Kanonų fortepijonui, lietuvių liaudies temomis“, „Keturių lietuvių liaudies dainų variacijų“. Šiuo metu Lietuvoje spausdinama „Piano pamokos“ I, II. „Pianistinių įgūdžių formavimas liaudies dainomis ir pjesėmis“. Taip pat dabar Lietuvoje yra spaudai ruošiamas Nijolės Bogutaitės Dėdinienės trys dalys „Dainų Dainelės“ — lietuvių

nenusistatymo lygmeniu, be manierų, be pretenzijos, su erudicinio charakterio atspalviu. Tokios atsvaros esame labai reikalingi, kad mūsų — lietuvių — geroji pusė būtų keliama ir ugdoma, o per tai ir tevyinės meilė.

Apie Lietuvos Vyčių aštuoniasdešimt septintąjį suvažiavimą (liepos 27, 28, 29, 30 d.) Šv. Kazimiero parapijoje įvairūs atsiliepimai sugrįžta pokalbiuose, daugiausia palankūs. Suvažiavimo atidarymas Šv. Mišiomis parapijos vėsinamoje bažnyčioje, giedant parapijos mišriam chorui ir sol. Algirdui Brazilui (labai geras lietuviškas „Panis Angelicus“ vertimas). Suvažiavimo uždarymas sekmadienį dalyvau-

jant Mišiose kardinolui Roger Mahony, kuris pasakė pamokslą, netgi kelis žodžius lietuviškai. Prezidentą su žmona lydėjo ambasadorius Stasys Sakalauskas su žmona, garbės generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas su žmona, Vyčių suvažiavimo dalyviai su vėliavomis. Prelatas dr. Algirdas Olšauskas visiems padėkojo už gausų atsilankymą.

Tuo pasibaigė suvažiavimo šventė. Šv. Kazimiero parapijos salę pirmą kartą turėjo progos savo ilgo amžiaus sienomis atremti atletiško auklėjimo Lietuvos prezidento apsilankymą. Šių istorinės vertės retenybę Angelų miesto lietuviams padovanojį Lietuvos Vyčių.

Stasė V. Pautienienė

TARP MŪSŲ KALBANT

KOLEKCIŲ KELIAIS

Kadaise vaikystės metais buvo smagu užsiminėti pašto ženklų rinkimu. Puikiaisiais prisimenu, daugelis mūsų rinko, markutėmis vadintus, pašto ženklus. Juos pirkdavome, mainydavome ir kitais būdais įsigydavome. Užsienietiško pašto ženklų daugiausia prasiimanydavome, lankydami uoste (Klaipėdoje) stovinius, iš kitur atplaukusius laivus. Sugėbėdavome jūrininkus užkalbinti vokiškai, angliškai, švediškai... Atrodo, kad jiems patikdavo mūsų šnektą.

Tiesa pasakius, mūsų rinkiniai neturėjo didesnės vertės, nei kolybine, nei kiekybine prasme. Vis tik mūsų entuziazmas rinkti pašto ženklus buvo labai malonus užsiminimas. Vėliau, paaugus, šis pomėgis kažkaip išblėso.

Nė paslaptis, jog žmonės (paaugliai, suaugę, senstėję) renka ne vien pašto ženklus. Jie renka meno kūrinius, medalius, įvairius žymenis ir

ženklukus, ginklus. Popierinius ir metalinius pinigų, dokumentus ir t.t. Yra žmonių, renkančių automobilius, motociklus, laivus, laikrodžius, muzikos instrumentus ir net laidojimui karstus. Daugelyje kraštų veikia rinkėjų organizacijos, leidžiamos leidiniai (žurnalai, laikraščiai ir pan.). Ne išimtis ir Lietuva, o taip pat ir išeiviskoji lietuvių. Tėvynėje veikia kolekcininkų sąjunga, o išeivijoje — kelios filatelistų organizacijos. Tėvynėje leidžiamas žurnalas

„Kolekcija“, o išeivijoje filatelistsams skirti leidiniai. Norėtusi truputėlį išsistarti apie Vilniuje leidžiamą Lietuvos kolekcininkų sąjungos žurnalą „Kolekcija“. Didoko formato leidinyje yra įdomių ir vertingų straipsnių. Gausu fotonuotraukų ir iliustracijų. Žurnalas išspausdintas labai gerame (gal net per daug gerame?) popieriuje. Žurnalo redaktorius — Jonas Sidaravičius. Atsakingasis sekretorius — Balys Sriubas. Dailininkas — Rimantas Dichavičius. Redaktorius rašo: „Žurnalo atsiradimas nėra atsitiktinis reiškinys; jis laiko ir būtinybės padiktuotas...“ Žurnalo pirmas numeris išleistas „Maldi“ firmos lešomis. Edmundas Armoška, Lietuvos kolekcininkų sąjungos prezidentas, be kita ko rašo: „Bėne svarbiausia ir aktualiausia mūdienos užduotis Lietuvos kolekcininkų asociacijai — žurnalo „Kolekcija“ leidimas. Šis žurnalas turėtų aprėpti visus kolekcininkų darbus, gyldenti visas, jiems rūpimas, problemas, atsakyti į visus kolekcininkų klausimus. Žurnale spausdinama medžiaga turėtų būti įdomi ne tik kolekcininkui, bet ir kiekvienam skaitančiajam, turėtų sudominti jį, įžiebtį kolekcionavimo ugnelę, kuri vėliau padaro žmogų ne tik išmaningą vertybių kaupėją, bet ir atnešti visapusiškos naudos tautai“.

Čikagoje yra nemažas skaičius tautiečių, renkančių pašto ženklus. Yra ir numizmatikos, medalių bei įvairiausių ženklų rinkėjų. Taipgi yra renkančių spaudinius, koncertų, parodų ir kitų renginių programas, — katalogus ir pan. Čia rašantysis pažįsta porą vynu ir kitų gėrimų rinkėjų. Be to, yra ne vienas spaudos, gintaro dirbinių, tautiniais drabuželiais padabintų lėlių ir kitokias dalykėlių rinkėjų. Teko pastebėti miniatiūrinių pramaliukų, pelėdų rinkinių, o dar mūsų tėvynainių puikuojasi nykštukų ir jiems panašių butybių rinkiniai.

Kazio Poškaicio, žurnale išspausdinto straipsnio „Kolekcininkų kelias“ autoriaus žodžiais: „Apie kolekcininkus rašyti nelengva — tai dažnai keistoka gyvenimo ir įdomios mąstysenos asmenybės. Dažno kolekcininko gyvenimo kelias savitas, jo problemų ratas yra kitoks, daug platesnis negu šiaip žmogaus“. Dar reikėtų pridurti, jog žurnalo santraukos yra spausdintos anglų, vokiečių ir prancūzų kalba. Žurnalo redakcijos adresas: Klaipėdos 4, 2001 Vilnius, Lietuva (Lithuania).

Petras Petrutis

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBES DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kone kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFF. (773) 596-5959
HOME (708) 425-7160
MOBIL. (773) 590-0205

RIMAS L. STANKUS

- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybių įkainavimas veitui
- Perkama ir parduodama namas
- Pensininkams nuolaida

Kalame visų rūšių „sidings“, „soffits“, įdedame lietuviųzdžius (gutters) ir dengiamo stogus. Skambinti Romui tel. 630-774-1025.

Reikalingi 2 asmenys prižiūrėti ir padėti vyr. amžiaus invalidei moteriai. Norint, galima gyventi kartu. Dienos ir nakties pamainos. Reikalinga šiek tiek mokėti angliškai. Skambinti 708-422-3270, kalbėti angliškai.

Prezidentas Valdas Adamkus kalba New Yorko lietuviams. Šalia — jo žmona Alma L. Šileikytės-Hood nuotrauka

Skaitytojus šiomis dienomis pasiekė žurnalo „Varpas“ 34 numeris. Tai rimtas 175 puslapių leidinys, pradėtas leisti Tilžėje 1889 m. Per 110 metų „Varpas“ ėjo užsienyje ir Lietuvoje, reguliariai ir su pertraukomis, kaip periodinis ir neperiodinis leidinys. Kartais išėdavo tik specialius numerius. Yra pasirodęs ir bolševikmečiu Lietuvos pogrindyje. Nuo 1965 m. žurnalą Čikagoje redaguoja Antanas Kučys.

Peržiūrėjus 34-ojo numerio bendradarbių ir rėmėjų, nesunku pastebėti, kad dabartinis „Varpas“ savo dvasia labai artimas prieš 110 metų ėjusiajam: dabar, kaip ir anuo metu, bendradarbių ir rėmėjų tarpe matomi ir kunigai, ir aiškus ideologiniai bei politiniai dešinėji. Jie per visas okupacijas atmetė taikingos koegzistencijos su okupantais pagundas ir liko ištikimi Lietuvos valstybingumo idėjai.

Šitoks dvasinis išsiskyrimas buvo matomas ir Kudirkos laikais, ir bolševikmetyje, net ir atsikūrusioje Lietuvoje, iškilius 1941 metų sukilimo įstatymų šūkų įteisinimo klausimui.

Po trumpučio susyrovimo, tos linijos ištikimai laikėsi ir dabartinis redaktorius, nors jo kudirkišką patriotizmą kai kas ir vadino fanatizmu. Ir šio numerio vedamajame „Politinės raudos“, rišdamas praeitį su dabartimi, jis pastebi „naujųjų politikų“ paraleles su Šviesos-Santaros skelbta „nauja ir radikalia“ politika.

Platesnės auditorijos, negu kad ribotas „Varpas“ skaitytojų ratas, verti kiti du redakcinius straipsniai: „Rektoriaus geluonis išsivijai“ ir „Lietuva G. Busho knygoje“. Pirmajame autoriaus įtikinančiai parodo sąlygas, kuriose susitvenkė Vilniaus u-to rektoriaus Rolando Pavilionio bolševikinis įtūžis, prasiveržęs pikto žodžių srautu prieš išsiviją, antroje — pakelia Baltųjų rūmų uždangą ir parodo, kas dėjosi Vašingtone, patriotinei išsivadavimo bangai griunant okupacines užtvankas Lietuvoje 1990-1991. Lietuvos lietuvių ryžtas ir išsivijos 50-ties metų ištverminga kova dėl laisvės atnešė Lietuvai laimėjimą, kad ir geranoriškai nusiteikęs, Bush su patarėjais — Thatcher, Mitterrand, Kohl, Baker, Scowcroft — moraliai ir faktiškai pralaimėjo, nes, žiūrėdami iš patogių ir saugių pozicijų, vadovavosi klaidingomis prielaidomis ir nesuprato pakilusios į laisvės žygį tautos ryžto.

Apie Sajūdžio „galia, jėga ir pergalę“ trumpame rašinyje pasisako ir Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. Kun. Vytautas Bagdanavičius įdomiai aptaria laisvę kaip krikščionišką vertybę, visai priartėdamas prie maceiniškos sampratos.

Lietuvos politines aktualijas nagrinėja Primas Noreika, Lietuvos politikas, straipsnyje „Kad Seimas būtų tautiškas, demokratiškas ir sąžiningas“. Jo nuomone, tautiškojo įtvirtinimą prilaiko „buvusieji“,

nes „įstojimas į komunistų partiją reiškė pritarimą okupanto partijos vykdomam tautiškojo naikinimui“. Tautiškojo ugdymui mokyklose pakentta, atsisakius „lietuvių bei neabejingo švietimo ministro (Zigmo Zinkevičiaus). Prezidento nuomone, geriau tinka kosmopolitas“. Kalbėdamas apie demokratijos vystymą, straipsnio autorius primena Seimo daugumai atsižvelgti ir į mažumos argumentus. Tik šiuos normalius parlamentarius procesus Lietuvos Seime komplikuoja tie, kurie gal „svetimų valstybių ar nusikaltėlių inspiruoti... siekia budelio ir aukos santarvės. Ypač kai budeliai agresyviai puola su kaltinimais, kodėl gi aukos jų nemylė ir vis grėžiojasi praeitimi“.

Didžiaja Lietuvos blogybe laikydamos sąžiningumo „stoka“ ir Vagnorių bei jo komandą („tai mišlė, kurios iminimui gali prireikti dešimtmečių“), Primas Noreika mato dvi priežastis, kodėl TS/LKDP koalicijos valdymas buvo nesėkmingas: a. „i Seimą patekusių konservatorių sąrašą didžioji dalis — būvę komunistai“ ir b. koalicijos partneriams krikščioniškos demokratijos „pakentė buvimas koalicijoje su konservatoriais, tarpusavio nesutarimai“.

Anot jo, rinkimų prognozė liūdna: naujas Seimas gali būti dar blogesnis.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, kurio pasisakymas perspausdintas iš „Valstiečių laikraščio“, savotiškai Lietuvoje norina spręsti santarvės problemą pristato taip: „Labai sveikintina, kai žmonės ieško santarvės, tačiau mūsų dienos madinga ieškoti netikros santarvės, kurią pavadindami antikristine santarve, kuri negydo žmonių širdžių, neprikelia žmogaus naujam gyvenimui, bet pridengia blogį, nuo kurio neketinama nusigręžti“.

Žurnale spausdinami du dr. Kazio Karvelio analitiniai straipsniai — „Lietuvos bendravimas su Karaliaučiaus sritimi“ ir „Ketvirtoji valdžia atsikūrusioje Lietuvoje“. Žinia skaidros problemos, žemės ūkio klausimą skaido Juozas Žygas straipsnyje „Nepaisant reformų — ligonis“, o Aleksandras Sidlauskas straipsnyje „Kultūros namų erdvės“

faktais ir statistika įtikina, kad tautos bolševikinimui Lietuvą užgožęs „kultūros namų“ tinklas pasitarnavo ir Lietuvos kultūrai.

Jurgis Kuncinas „Tai ką dabar kinkysi, broli“ rašinyje karčiu humoru pavaizduoja Lietuvos ekonomiką amerikiečių firmos „Williams“ atėjimą.

Žurnale skaitymo daug. Su originaliais ar iš kitų leidinių perspausdintais straipsniais dalyvauja Albinas Tamašauskas, Asta Tamošūnaitė, Vytautas Bildušas, dr. Elena Gineitienė, Nijolė Sadūnaitė, Zigmantas Tamkauskas ir Aurelija Venckonienė, Tomas Vasiliauskas, Juozas Kojelis.

Pats redaktorius Kučys atskleidžia poeto Henriko Nagio eilėraščių „Poema apie brolių“ literatūrinę alegoriją bei

skelbia žiupsnelį prisiminimų apie rašytoją Petronėlę Orinaitę, parencenzuoja Anatolijaus Kairio „Auksinį miestą“ ir kai kurias kitas knygas.

Iš šio žurnalo sužinome vieną džiugią naujieną, — kad Lietuvoje kuriama patriotinė jaunimo organizacija kudirkačiai. Apie kudirkačių organizavimą ir jų veiklą informuoja pats Antanas Kučys, Lietuvos kudirkačių organizacijos garbės pirmininkas, ir porą straipsnių tai temai skiria Angelė Šiaurienė, tos organizacijos tarybos pirmininkė. Apie Lietuvos Varpininkų draugiją, kurią ateityje turės papildyti dabartiniai kudirkačiai, rašo Tomas Vasiliauskas.

Linkėtina redaktorui Antanui Kučiui dar ilgai nepavargti.

Juozas Kojelis

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS ATEITIES DARBAI

Liepos 27 d. Los Angeles įvyko ALTo skyriaus susitikimas su ALTo centro valdybos pirmininku advokatu Sauliu Kupriu. Skyriaus pirmininkas Albinas Markevičius trumpai papasakojo apie skyriaus darbą, pabrėždamas, kad žymiai sustiprėjo ALTo veikla, buvo suruošta keletas pasisekusių renginių, surinkta lėšų ir aktyviai prisidėta prie laisvų įėjusių Amerikos Kongresui. Jo žodžiais tarant, nors dabartinė valdyba baigiasi dvejų metų terminas, tačiau įdomu žinoti, koks darbo tikslas ir taktika būtų sėkmingiausia, nepaisant, jog praeitais metais suvažiavime buvo išsitarę, kad jau laikas užsidaryti.

Atsakydamas į šias mintis, svečias Saulius Kuprys savo kalboje pažymėjo, kad ALTas liko vienintelė lietuvių politinė jėga, kai savo veiklą nutraukė VLIKas. ALTas, kaip politinis vienetas, buvo įsteigtas Amerikos lietuvių piliečių, kad būtų galima įtaigoti Amerikos vyriausybę Lietuvos reikalais: vaduoti — okupuotą, padėti — išsilaisvinusiam. Okupacija subūrė visus: socialistus, katalikus, senosios kartos liberalus. Čia vieningai dirbo Skirius, Vaidila, Šimutis, Grigaitis, Olis ir kiti. Praeitieji sėkmingai ir darniai veikusių, šiandien organizacijos nebesutaria, užsiima mėgėjų darbais. Ypač apsilieidus

Dabartinis ALTo pirmininkas adv. Saulius Kuprys.

sios Bendruomenės organizacijos. Užuoat dirbusios, LB kariera su Lietuvos fondu, vyksta trintys tarp PLB ir Krašto LB. Stipriausiai veikia BAFL, kuriam vadovauja Valdis Pavlovskis.

Šiandien ALTas apjungia visas organizacijas: apsilpusias kaip Santara, Vilniečių, Studentų ir kitas, bei tokias stiprias, kaip Vyčiai, Tautinė sąjunga, kurios turi sukaupusias patyrimą ir kapitalą. ALTas turi paduoti toną, o ne užsiminėti visais reikalais, kaip Lietuvių Bendruomenė. Lietuvai dabar reikia padėti konkrečiai, ypač apginti jos vardą.

Ką tik Amerikos Kongrese priimtas Baltijos šalims nepalankus sprendimas — 20 milijonų dolerių sumažinant teikiama paramą. Turime būti pasistengti atšaukti 1-mą ir 11-ą papildymą. Reikia aiškiai suprasti, jog karinės paramos davimas Estijai, Latvijai ir Lietuvai nereiškia, kad jas priima į NATO. Tą situaciją galima konfrontuoti, gerai žinant, ko reikia amerikiečiams. Tai — jėgų pusiausvyrą ir laisvo pasaulio konkurenciją. Jeigu Maskvos apetitai auga, tai po Čečėnijos naftos šaltinių užgrobimo seks Azerbaidžano, Gruzijos ir pagaliau Baltijos šalių nauja aneksija. Šiuo metu siunčiamas Anatolijus Milūnas į Washingtoną susitikti su Gore ir Bush komitetais, nes ten dirba vienintelis mūsų atstovas Algis Rimas. JBANC ir atstovo A. Rimo veiklos finansavimo svorį turi nešti lygiai tiek pat, kiek ir latviai — 60,000 dolerių. Turime telkti lėšas, kur tik galima, kad sukeltume ketvirtį milijono.

Tautos fondas mūsų veiklą remia. Sūnus Tomas dirba prie Interneto, jau sudarytas septynių tūkstančių adresų masyvas. Ypač daug vilčių dedame į Vyčius, kurių net 40 kuopų inkorporuota į ALTą; taip pat į Amerikos Lietuvių Aljansą. Paskutinėmis dienomis JBANC yra paruoštas laiškas dėl Lietuvoje įvykusio devynių šalių ministrų pasitarimo. Mes matome, kad tose valstybose, kur yra baltiečių, senatoriai yra palankūs. O pietuose, kur baltiečių nėra, planuojame jų ieškoti. New Mexico labai aktyviai įsivėlė rusai, tai dar keturi senatoriai prisideda prieš NATO plėtimą. Galvojame įtraukti len-

A. † A.

Dr. JURGIS STARKUS

Viešpaties pašauktas į Amžinybę iškeliavo 2000 m. rugsėjo 27 d. Santa Monica, CA.

Gimė 1909 m. lapkričio 6 d. Lietuvoje, Dotamų kaime, Gražiškių valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje.

1937 m. gavęs medicinos daktaro diplomą, vertėsi gydytojo praktika Lietuvoje, Vokietijoje ir JAV, Čikagoje. 1984 m. išėjęs į pensiją, persikėlė į Santa Monica, CA.

Velionis priklausė Ateitininkų organizacijai ir medikų Korp! Gaja.

Giliame nuliūdime liko: žmona Petronėlė, duktė Jūratė su vyru Romu, sūnus dr. Jonas su žmona Denise, anūkai — dr. Erika Ugianskytė, Christopher ir Katherine, sesuo, broliai ir giminės su šeimomis Lietuvoje.

Velionis buvo palaidotas Forest Glendale kapinėse rugsėjo 29 d. po šv. Mišių šv. Kazimiero bažnyčioje Los Angeles, CA.

Nuliūdusi šeima.

A. † A.

Dr. JURGIUI STARKUI,

ilgamečiui ALGS nariui mirus, mūsų mieliems — PETRONĖLEI STARKIENEI, dukrai JŪRATEI, sūnui JONUI su šeimomis ir giminėmis Lietuvoje reiškiame gilią užuojautą.

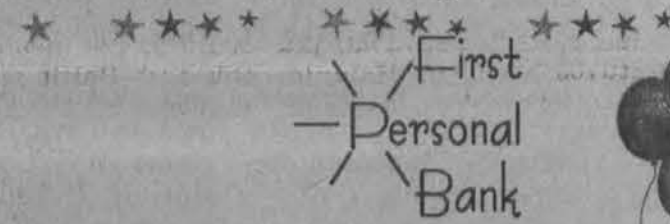
Amerikos Lietuvių gydytojų sąjunga

kus, čekus, Tokių židinių sudarymas ir yra pirmieji mūsų žingsniai. Detroite ir Clevelande jau tokie židiniai yra. Mes daug rašome apie centro darbus „Drauge“, ateityje informuosime smulkiau. Mūsų visų laukia sunkūs darbai, tad norėtume, kad jungtųsi visos organizacijos. Po šių metų

Amerikos Kongreso ir prezidento rinkimų, ALTo suvažiavime lapkričio 14-tą dieną apsvaistysime naujus Amerikos valdžios požiūrius į Lietuvos NATO ir Europos Sąjungos siekius ir atitinkamai nustatysime ALTo veiklą.

Pasikalbėjimą užrašė Regina Gasparonienė

First Personal Bankas
pasiruošęs tamauti Čikagos apylinkių lietuviams!
Kviečiame apsilankyti mūsų naujoje įstaigoje Čikagoje!

First Personal Banko tautojai Jums visada suteiks malonų ir sąžiningą patarimą. Janine Masny, George Cvack, Randy Schwartz (banko prezidentas), Rūta Staniulienė, Danutė Babarskienė, Sandy Medina, Joyce Rudnik, Edita Žiurinskienė, Michelle Gulik, Agnieszka Fezatt, Sylvia Borowiec, Neringa Noreikienė, Mike Casey, Karen Halloran, Rima Blažienė.

First Personal banke galėsite susikalbėti lietuviškai.

Atidarymo proga, mes siūlome Jums (sigyti

„WELCOME HOME“ sertifikatą!

Aukštas nuošimtis.....6.80% APY

Trumpas terminas.....6 mėnesiai

Kada norite, galite į šį sertifikatą įdėti pinigų nepratešiant termino datos.

Dovana Jums — atidare naują „Welcome Home“ sertifikatą, gausite „Mikasa“ kristalo dirbinį arba „Gift Certificate from Bobak's“ veltulį!

* Dovana priklauso nuo indėlio sumos.

LOTERIJA
VELTUI!

Pirma premija — \$5,000
Antra premija — 27" spalvotas televizorius
Trečia premija — Kompaktinių plokštelių grotuvas

Building Personal Banking Relationships™

GARFIELD RIDGE
6162 S. Archer Ave.
Chicago, IL 60638
(between Austin and McVicker)
(773) 767-5188

ORLAND PARK
15014 S. LaGrange Rd.
Orland Park, IL 60462
(near Dominick's and Walgreen's)
(708) 226-2727

Annual Percentage Yield (APY) is effective as of September 18, 2000 and is subject to change without notice. Minimum deposit of \$1,000 is required to obtain the APY. Penalty may be imposed for early withdrawals.

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with a hassle-free connection via Stockholm. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen hub. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350 or visit our website at www.scandinavian.net.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:20 pm	7:35 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am	11:50 am
SK 743	Vilnius	Copenhagen	1:40 pm	2:20 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:30 pm	5:40 pm

*Schedules subject to change without notice.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Solistas Mindaugas Žemaitis

Ši semadienį visi keliai ves į Mother McAuley mokyklą (3737 W. 99th Str., Chicago), kur vienintelį savo koncertą surengs Lietuvos operos primadona Irena Milkevičiūtė (sopranas) ir jaunas baritonas Mindaugas Žemaitis. Bilietų dar yra. Juos galite įsigyti „Seklyčioje“, „Drauge“ ir prieš koncertą nuo 1:30 val.p.p. Mother McAuley mokykloje.

Populiarios harmonizuotos lietuvių liaudies dainos, lietuvių kompozitorių kūriniai, J. Strauss, G. Rossini, F. Schubert, D. Scarlatti kūryba, efektingos įvairių nuotaikų miniatiūros skambės Lietuvos Dukterų pokilyje spalio 14 d., šeštadienį, 5 val.p.p. Jaunimo centre. Muzikinę programą atliks dainininkė Lijana Paulaitė (sopranas) ir pianistė Gintė Čepinskaitė. Bus ir „laimės šulinys“, ir skanus pietus. Lietuvos Dukterų rudens pokylį rengia, norėdamos padėti likimo nuskriaustiems mūsų tėvynainiams. Bilietus užsakykite tel. 773-925-3211.

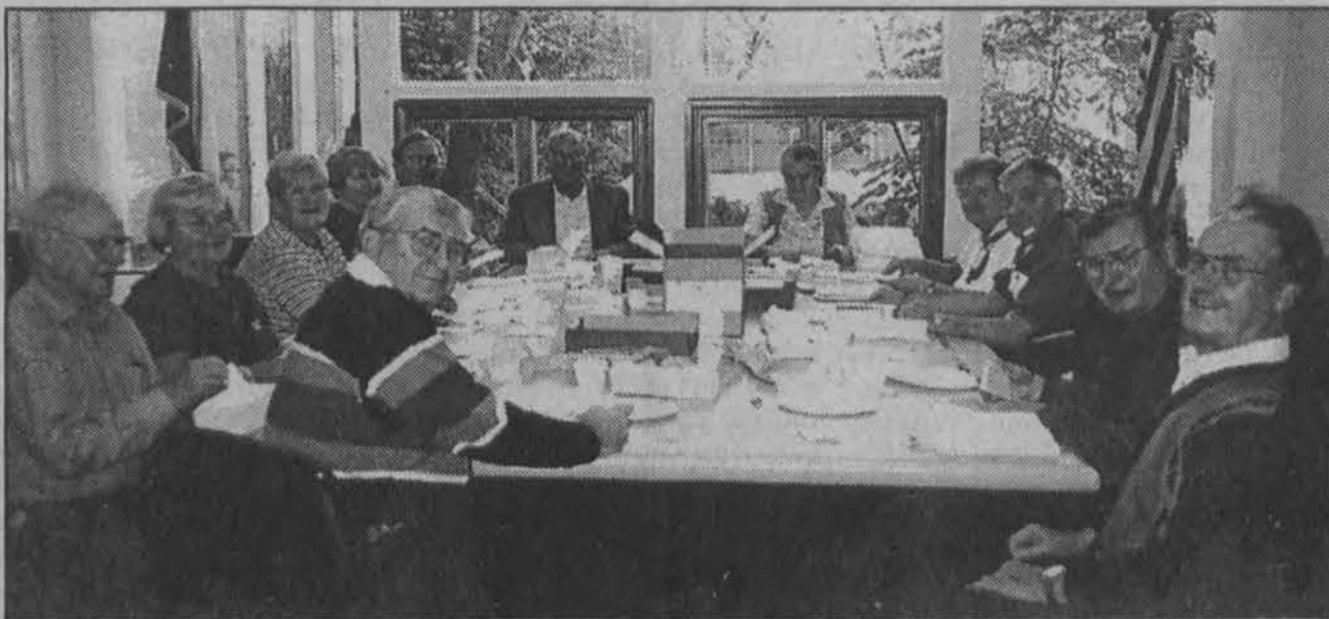
Minint spalio 9-ąją, mūsų sostinės netekimą, š. m. spalio 8 d., sekmadienį, 10 val.r. tėvų jėgų koplyčioje bus aukojamos šv. Mišios už visus kovojusius ir žuvusius dėl sostinės Vilniaus. Vilniaus krašto lietuvių sąjungos Čikagos skyriaus nariai ir lietuvių visuomenė prašoma dalyvauti. Dalyvaudami pamaldose, pagerbime žuvusiųjų atminimą.

Norėdami paremti Cicero Šv. Antano parapiją, spalio 15 d. rengiame rudeninį pabėgimą. Cicero apylinkės valdyba, tuoj po 9 val.r. lietuviškų Mišių, parapijos salėje vairsn skaniais cepelinais, pyragais ir kava. Širdingai kviečiame atvykti, skaniai pasivaistinti ir smagiai pabendrauti su pažįstamais ir draugais.

Julia Smilgienė, Garfield Ridge, IL, mažindama savo vyro dr. Zigmą Smilgą, mirusio 1983 m. bibliotekai, jos tam tikrą dalį (apie 1,000 knygų) padovanojo St. Džio fondui, kuris yra Raseinių viešosios bibliotekoje. Daugumą padovanotų knygų sudaro leidiniai, išleisti dar Tarybų Lietuvoje. Į biblioteką pateko pilni rašytojų Žemaitės, Vaižganto, Vienušio, Lazdynų Pelėdos, Salomėjos Nėries, Adomo Mickėvičiaus, Gabrielės-Petkevičaitės-Bitės, Juozo Balčikonio knygų komplektai, o taip pat ir Dostojevskio, Tolstojaus, Šekspyro vertimai ir dar daug kitų Lietuvos rašytojų, liuanistikos pobūdžio vertingų knygų, kitokių leidinių.

Rugsėjo 24 d. Jaunimo centre Virgijaus Noreikos klausėsi ir jam plojo (iš kairės): dr. Milda Budrienė, Vytautas Bindokas, Danutė Bindokienė, Marija Remienė, kun. Juozas Vaišys, Stasys Baras ir Elena Barienė.

Lietuvių fondo nariams laiško rugsėjo 27 d. sluntė (iš kairės): Povilas Kilius, Antanas Valavičius, Asta Kleizienė, Rūta Kilienė, Regina Ostienė, Vaclovas Kleiza, Aleksas Pabrėža, Viktorija Valavičienė, Dalia Jecienė, Algirdas Ostis, Kęstutis Jecius ir Antanas Razma.

LIETUVIŲ FONDO RUDENS VAJUS

Š. m. rugsėjo 27 d. Lietuvių fondo vadovybė su talkininkais išsiuntė nariams 2000 metų pelno paskirstymo duomenis, tuo pradėdama rudens lėšų telkimo vajų. Laiškų siuntime dalyvavo Dalia ir Kęstutis Jeciai, Rūta ir Povilas Kiliai, Asta ir Vaclovas Kleizos, Regina ir Algirdas Ostiai, Aleksas Pabrėža, Alė ir Antanas Razmai ir Viktorija Valavičienė. Darbui vadovavo šios srities specialistas, be kurio reta organizacija gali apsieiti, Antanas Valavičius. Kaip įprasta, vajus tęsis visą spalio mėnesį ir bus baigiamas pokyliu lapkričio 4 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

LF informacija

Jonas ir Ona Gradinskai, gyvenantys Čikagoje, Draugo fondo garbės nariai, pradėdant 2000 metų DF lėšų telkimo rudens vajų, atsiuntė 400 dolerių čekį Draugo fondui, savo įnašus padidindami iki 1,800 dolerių. Labai dėkojame už gausią paramą, pradėjus rudens vajų, o O. Gradinskienė – už pyragus DF rudens vajaus laiško siuntimo talkai.

Lietuviškos Mišios sekmadieniai atnaušiamos: Šv. Antano bažnyčioje (1515 S. 50 Avenue, Cicero) 9 val.r.; Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje (44 gatvė ir California, Brighton Parkas); Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčioje (Lithuanian Plaza Court prie California Ave., Marquette Parkas). Dalyvaukite pamaldose ir išlaikykite lietuviškų Mišių testinumą lietuvių parapijose.

Į JAUNIMO CENTRĄ – BLYNU!

Jaunimo centro Moterų klubas kviečia visus atvykti spalio 29 d., sekmadienį, į Jaunimo centro kavinę, kur nuo 8 val.r. galėsite pasivaistinti skaniais mieliniais blynais ir burnoj tirpstantčia obuoline koše. Savo atsilankymu paremsite Jaunimo centrą!

Vargonų muzika taip retai skamba mūsų koncertuose. Vargonų virtuozo Gedimino Kvicklio koncertas vyks spalio 29 d., sekmadienį, 1:30 val.p.p. Pal. J. Matulaičio misijos bažnyčioje Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Prieš koncertą, apie 12 val. – pietūs centro didžiojoje salėje. Bilietus galite įsigyti iš anksto sekmadieniais bažnyčios prieangyje arba paskambinus Vandai Gvildienei tel. 630-271-9136.

Šakių klubas rudens gegužinę rengia spalio 15 d. Šaulių salėje. Pradžią – 12 val. Gros Kosto Ramanausko orkestras, bus ir pietūs – šalti ir karšti valgiai. Atvykite ir smagiai praleiskite laiką su šakiškiais.

Su Stasiu Baru – solistu, visuomenininku, ir knyga apie jį supažindins „Draugo“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė. Knygos „Stasys Baras“ sutiktuves vyks spalio 15 d. 12 val. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Kviečiame visuomenę gausiai dalyvauti. Knygos sutiktuves rengia PLC renginių komitetas.

BALFo aukų vokeliai su auka Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje bus surenkami spalio 8 d., sekmadienį.

20-asis Ateities savaitgalis prasidės šeštadienį, spalio 28 d., 9 val. r. dr. Vėjo Liulevičiaus Cambridge University Press išleistas knygos pristatymu ir aptarimu. Apie knygos „War Land on the Easter Front“ („Karo žemė: rytinis frontas ir vokiečių okupacija per Pirmą pasaulinį karą“) tematiką kalbės iš Knoxville, Tennessee, atvykęs pats autorius ir iš Madison, Wisconsin, atvykęs prelegentas, istorijos profesorius dr. Alfred Senn. Ateities savaitgalis vyks spalio 28-29 d.

Jurgis Vidžiūnas, lietuvių operos valdybos pirmininko pavaduotojas, ir šiais metais tvarko metinio Operos vajaus bei pokylio reikalus. Loterijos laimėtojai paaškes pokylio metu, kuris įvyks šeštadienį, lapkričio 18 d., Jaunimo centre. Renginio vadovas prašo visų, kurie dar nėra gražinę bilietėlių šaknelių, nedelsiant tai padaryti ir užsitikrinti sau galimybę būti vienu iš laimingųjų, kurio pavardė bus pasakelbta pokylio metu. Visiems, sugrąžinusiems šakneles ir auką, Lietuvių operos valdybos vardu Jurgis taria širdingą acią.

Muziejai

Astronomijos instrumentų, kosmoso tyrinėjimų, žvaigždžių paroda veikia Adler Planetarium (1300 S. Lake Shore Dr.). Kelionių po dangų filmai vyksta kas pusvalandį. Muziejus veikia penktadieniais nuo 9 val.r. iki 9 val.v., šeštadieniais-sekmadieniais nuo 9 val. iki 6 val.p.p., pirmadieniais-ketvirtadieniais – nuo 9 val.r. iki 5 val.p.p. Antradieniais – įėjimas nemokamas.

Spalis yra skiriamas BALFo aukų vajui. Pal. J. Matulaičio misijoje aukos bus renkamos bažnyčios prieangyje kiekvieną spalio sekmadienį po 9 ir 11 val. šv. Mišių.

Čiurlionio festivalis

Aktorė Audrė Budrė. M. K. Čiurlionio poeziją bei laiškus skaitys ir angliškai, ir lietuviškai.

LAIŠKAI, KURIE IKVĖPIA

„Laiškus Sofijai“ atradau savo tetos knygų lentynoje Kaune prieš maždaug dešimt metų, vieno iš mano pirmųjų apsilankymų Lietuvoje metu. Taip tarp visų kitų nuostabių atradimų tą žiemą atradau ir M. K. Čiurlionį, – pasakoja aktorė Audrė Budrė, Čiurlionio festivaliui Čikagoje sutikusi parengti ir skaityti M. K. Čiurlionio poeziją ir laiškus.

Aktorė sako, kad jai Sofijos ir Konstantino laišškai buvo lyg nuostabios pamokėlės apie meno žmonių gyvenimus, apie idealius santykius tarp mylimųjų žmonių, tarp moters ir vyro. M. K. Čiurlionio laišškai taip pat mokė, ką reiškia turėti vertybių sistemą, sudarytą iš aukštų idealų, ir pagal ją gyventi. Audrė tai įkvėpė, davė peno mąstymui ir fantazijoms. Taigi, kai po dešimties metų šį pavasarį atėjo pasiūlymas skaityti M. K. Čiurlionio kūrybą lietuvių ir amerikiečių visuomenei, tai buvo kaip praeities sapno išsipildymas.

Audrė mano, kad ir lietuvių, ir amerikiečių traukė ir trauks M. K. Čiurlionio darbais, nes jie atveria žmogaus vidinį pasaulį, o už dailininko ir muzikanto kūrybos grožio, atrodo, slypi šviesi Kūrėjo siela. Audrės Budrės angliškai skaitomą M. K. Čiurlionio poeziją ir laiškus amerikiečiai (ir visi kiti) išgirs lapkričio 1 d., trečiadienį, 7 val.v. Čikagos kultūros centre (Chicago Cultural Center, 78 E. Washington). Lietuvių klausytojai vaidinimą pagal M. K. Čiurlionio ir S. Kymantaitės-Čiurlionienės laiškus išvys lapkričio 4 d., šeštadienį, 7 val.v. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje, kur kartu su aktorė dalyvaus ir muzikas Ričardas Sokas, šį kartą skaitovo rolęje.

E. Andrulytė

Tai – Jūsų laikraštis **DRAUGAS** THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ALGIS AVIŽIENIS

kandidatuojantis į Lietuvos Respublikos Seimą iš Kauno pramonės apylinkės, nuoširdžiai dėkoja visiems Čikagos lietuviams už finansinę ir moralinę paramą ir prašo balsuoti už „Jaunąją Lietuvą“. Jo eilės numeris irgi yra penkioliktas.

SUSITIKIMAS SU PREZIDENTU

Dar net mokyklai neprasidėjus, istorijos būrelis „Geležinis vilkas“ jau pradėjo savo veiklą. Šių metų rugsėjo 9 dieną 15 būrelio narių susiruošė į Čikagą. Mes važiuojame į Čikagos Northwestern universitetą susitikti su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi ir pasiklausyti prezidento kalbos.

Šią paskaitą pradėjo pirmininkas Richard J. Franke, kuris apibūdino „Chicago Humanities Festival“. Šis festivalis prasidėjo 1989 metais ir čia visada yra pakviestami žmonės iš įvairių šalių, kad jie galėtų papasakoti apie gyvenimą svetur. Vėliau Janina Marks supažindino mus su šios dienos pašnekovu – Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi. Jo tema buvo 21 amžiaus ekologinės problemos Lietuvoje – užterštas oras ir vanduo. Nesutvarkyti gamyklų valymo įrenginiai, iš kaminų rūkstantys juodi dūmai labai teršia orą. Užterštas oras slenkia į apačią, nuodijdamas vandenį, augmeniją. Visa tai kenkia žmonių ir gyvūnų sveikatai. Todėl Lietuvos visuomenė yra labai susirūpinusi aplinkos

švara.

Po paskaitos prezidentas atsakė į klausimus. Žmonės domėjosi Ignalinos atominė elektrine. Paaiškėjo, kad ji bus greitai uždaryta, nes kenkia Lietuvos aplinkai. Mūsų būrelio narė Audra Valiulytė, besimokanti Wheaton Warrenville South High School ir praeitais metais baigusi Maironio lituanistinę mokyklą, paklausė prezidento: „Ar visi žmonės Lietuvoje žino apie šią problemą?“ V. Adamkus atsakė, kad taip. Vieni žino mažiau, kiti daugiau, bet visi kažką apie tai numano.

Po klausimų mūsų būrelis ėjo pasisveikinti su prezidentu Valdu Adamkumi. Naujasis „Geležinio vilko“ būrelis ėjo pasisveikinti su prezidentu Valdu Adamkumi. Naujasis „Geležinio vilko“ būrelis prezidentas Aleksas Modestas viso būrelio ir Maironio lituanistinės mokyklos vardu pasveikino prezidentą. Prezidentas mums palinkėjo gerų ir darbinių metų!

Skaistė Jagelavičiūtė, „Geležinio vilko“ būrelio sekretorė

MAŽOJI DAINŲ ŠVENTĖ „SEKLYČIOJE“

Kokia nuostabi dvasios atgaiva yra tie paskutiniai mėnesio trečiadieniai, kai „Seklyčioje“ per vyr. lietuvių popietes įvyksta lyg ir mažos dainų šventės, kurioms vadovauja ir su dideliu dėmesiu bei meile kiekvieną dainą apibūdina mūsų mielas maestro Faustas Strolia.

Šį rugsėjo 27 dienos trečiadienį renginių vadovė pasiūlydama, kad į popietę susirinko nemažas dainos mylėtojų būrys ir kad dainuodami prisiminsim jaunas dienas. Sudainavom 18-ka dainų. Pradėjom dainą „Sėdžiu už stalo“, kur žiūrint pro langelį matosi, kaip mergelė, laively sėdėdama, marių putelėmis burnelė prausė ir žuvelių šukelėmis galvelę šukavo. Maestro paaiškino, kad šios dainos melodija esanti labai įdomi ir turtinga, nes iš minorinės pereinanti į mazorinę. Antroji daina buvo Čižausko „Šlama šilko vėjai“, kurią dainavo vaikai Dainų šventėje. Po jos prisiminėme visų mylimą „Tukstantis žingsnelių“, kur tuos žingsnelius eidamas berniukas (kartais ant galų pirštelių, kad neprizadintų mergelės tėvelių) aiškina, kad „viena žvaigždė šviesi, kita dar šviesesnė, o man mergelė už visas gražesnė“. Padainavom ir „Už jūrų marių, už vandenėlių“, kur mergelė, gailiai raudodama, rinko smulkias uogules, žinoma, dėl bernelio, kuris „artyn prijojęs – tolyn viliojo“. Kita buvo liūdninga „Sudiev, kvietkeli“. Aukščiausiojo paskirtam gyvent vienam, ir vargt pasaulyje vienam yra aišku, kad

„Aušra man nepriduos skaistumo, nei ramus vėjas neramins. Nei saulė neatneš linksmumo ir tamsi naktis neužmigdys“. Linksmasis „Stikliukėlis“ višiams sukėlė šypseną, kai berniukas, besidrasindamas privilioti pačią gražiausią mergelę, išgėrė stiklėlį už save didesnę ir... pabučiavo stulpelį šalia gatvės.

Dainavom ir graudžiąją „Motulė mane barė“, kur linėlių raut išvaryta mergelė sugalvojo, kad naktį pas ją atjo-

jusiam berniui neatidarys savo svirno durelių. Aštuntoje dainoje „Oi žiba žiburėlis“ sekoji močiutė klausinėja dukrelės, ar ši suvisai parėjusi. Ji, deja, grįžo paprašyti sakalėlio, kad šis jai iš žalios girios vainikėlį parneštų (šitos dainos paskutinis posmas turi daug skirtingų variantų. — E.J.V.). Po jos traukėm dvi linksmes dainas, tai: „Šią naktelę, per naktelę miego nemiegojau“ ir „Už jūrėlių, už marelų nulių, nusnogi“.

Po jų dideliame žemaičių džiaugsmui dainavom kaip „Buoba uoška užaugina, paplavėlėm išmaitina“ ir kaip iš ožkos pieno sūrį suslėgusi, kaip „Juons sūrį kunda – jam šmaukštelėj per sprundą“.

Dainavom A. Strazdelio labai lyrišką dainą apie strazdą, kur jis klausiamas, ką daręs lazdynų krūmelį, atsako, jog ant žemės tūpdamas, vabalėlius rinkdamas, savo mielus vaikelius augino.

Keturioliktoji daina buvo „Oi, varge, varge, vargelis mano, kada aš tave jauna išvargsiu“. Deja, vargelis neišvargstamas, net ir „šimto brolių keturi šimtai žirgų kojelių“ nepajėgė jo sunaikinti, nors „mindziot mindžiojo, kardais kapojo“, bet mergelės vargelis „nieko nebojo, labiau lapojo“. Kad būtų galima tą vargelį šiek tiek primiršti, sudainavom dvi romantiškas ir gana linksmas dainas, tai – „Pamylėjau vakar“ ir „Supinsiu dainuž“. Po jų skambėjo visai linksmutė ir įdomiai sukomponuota daina (maestro F. Strolia paaiškino, kad kitas „metras“ trečiojo eilutės suteikia jai kažką panašaus į „pasišokėjimą“). Daina vadinosi „Dra nejoj“.

Dainavimą baigėm numylėta ir neužmirštama „Ant tėvelio dvaro“, kur sakalai krypavo, dūdelėm dūdavo. Ačiū miellam maestro Faustui Stroliai už sugebėjimą mus vėl sugrąžinti į lietuviškos dainos rojų. Po skanių pietų bandėm „ištraukti laimę“ iš gausių laimėlių „šulinio“. Tą pareigą vykriai atliko Onutė Lukienė ir Janina Gaigalienė.

Emilija J. Valantinienė